Este nevoie de un guvern neutru

Interviu cu CORNELIU COPOSU pag. 3

CONVORBIRI LITERARE

FONDAT 1867 DE „JUNIMEA"

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din România serie nouă nr. 20 (1308) iunie 1991

Ilustrații de Liviu Suhar

Democrație de nevoie

Domnul Eugen Dijmărescu, ministru finanțelor, a fost la Bruxelles pentru tratative in vederea obținerii imprumutului de un miliard de dolari, indispensabil redresării economiei romanești. Inițial, ni se dăduse de ințeles că imprumutul in chestiune e ca si aprobat, urmind doar a fi discutate in amănunțime condițiile acordării lui. Or, din conferința de marți a domnului Dijmărescu a reieșit limpede că acordarea imprumutului e departe de a fi convenită. Mai mult, că ea este riguros condiționată de existența unor importante garanții politice și economice, pe care România nu le poate oferi, din păcate, in momentul de față. În esență, este vorba de stabilitatea puterii politice și de funcționarea cadrului legislativ care să garanteze investițiile si profiturile. Inutil să mai spunem că rezervele Occidentului coincid cu rezervele de atitea ori exprimate ale opoziției și ale presei independente. Numai că guvernul Roman a fost mereu surd la observațiile, sugestiile și criticile din interior, arătindu-se sensibil exclusiv la acelea venite din afară. Așa s-a intimplat in iarnă, cind a precipitat dezbaterea in Parlament a rapoartelor asupra evenimentelor de la Tirgu-Mureș pentru că bătea la ușă termenul impus de Comunitatea Europeană. La fel se petrec lucrurile și acum, cind aceeași Comunitate nu e dispusă a se mulțumi cu vorbe frumoase despre democrație și economia de piață, solicitind dovezi palpabile. Intr-un fel, declarațiile ministrului Dijmărescu pot fi interpretate și ca o mea culpa a guvernului. Dar această tardivă și forțată recunoaștere e departe de a compensa bilanțul negativ al anului de guvernare, inaugurat de invazia minerilor in București, urmat de deteriorarea vertiginoasă a economiei, a raporturilor de muncă, a moralei publice. A fost un an in care executivul și-a dovedit incapacitatea de a stăpini situația, mărginindu-se a furniza, nu soluții propriu-zise, ci paleative ce au prelungit agonia sistemului comunist, preocupindu-se mai mult de menținerea puterii decit de punerea in practică a unui judicios program de redresare. Si acum, după douăsprezece luni de bijbiială, cere, in disperare de cauză, adoptarea grabnică a unor măsuri care să satisfacă exigențele occidentale: adoptarea noii constituții, a legii privatizării și alegeri legislative anticipate. În lunile din urmă, primul ministru și membrii cabinetului au vizitat numeroase capitale și excursiile lor ne-au fost prezentate ca mărturii incontestabile ale credibilității puterii actuale. Au fost chiar supralicitate beneficiile politice și, evident, economice ale acestor promenade. Conferința de presă a domnului Dijmărescu ne a infățișat insă un alt tablou, infinit mai dureros, confirmind că Romania de azi nu este, in ochii lumii civilizate, un partener credibil. Ea ar putea, totuși, deveni un asemenea partener in eventualitatea unor profunde schimbări de mentalitate la nivelul conducerii. Iar cea mai importantă modificare se referă la punerea de acord a declarațiilor oficiale, dictate pină acum de calcule propagandistice, cu faptele.

Firește, nu ne putem decit bucura că guvernul domnului Roman a ajuns să imbrățișeze, fie și de nevoie, o poziție mai realistă. Ceea ce e insă departe de a simplifica lucrurile. Întii pentru că e greu de crezut că actualul executiv va avea autoritatea necesară pentru a controla situația pină la proiectatele alegeri din octombrie-noiembrie. Chiar admițind că, de pildă, legea privatizării va fi trecută prin Parlament in procedură de urgență, sint slabe speranțe ca ea va fi și aplicată intr-un termen atit de scurt. Să nu uităm că Legea fondului funciar, votată și promulgată, are, după mai bine de un trimestru, o aplicabilitate facultativă. In al doilea rind, pentru că Parlamentul, deși ales in majoritate pe listele partidului de guvernămint, s-a dovedit un organism conservator, dispus mai degrabă a limita prevederile democratice decit a le extinde, validind legi ce intră deja in contradicție cu proiectul de Constituție, nici el tocmai incurajator in privința viitorului democrației in România. Și e foarte probabil că, in actuala-i componență, Parlamentul va prefera, in locul unei legi clare a privatizării, una ambiguă, interpretabilă, care să ofere un cit mai larg cimp de acțiune bunului plac. Iar in locul unei Constituții garante a

AL. DOBRESCU

(urmare in pag. 2)

Liviu Suhar pe afişele elveţiene

Apreciatul pictor ieşean a deschis de curînd o expoziţie personală la Lausanne, în sala „Espace Verdaine". Organizată de „Atelier MTD", care are ca principal obiectiv promovarea valorilor artei latine şi ai cărui inimoşi animatori sunt Rody şi François Tharin, expoziţia, la al cărui vernisaj a participat şi ambasadorul nostru Nicolae Iordache, reuneşte lucrările reprezentative ale artistului român din creaţia ultimilor zece ani. Compoziţii, naturi statice, peisaje şi portrete, genuri tradiţionale dar abordate din perspectiva modernismului bine temperat al autorului, au trezit interesul publicului elveţian, expoziţia fiind călduros prezentată de publicaţii ca „Grand Quotidien Suisse", **24 heures** sau **Journal de Pully**. De la Lausanne, cele 35 de lucrări (toate uleiuri pe pînză) ale lui Liviu Suhar urmează să fie expuse la Geneva, iar apoi în alte oraşe elveţiene.

Prezentat pe afiş drept „un mesager al ţării lui Brâncuşi", pictorul ieşean este într-adevăr în măsură să facă o bună propagandă artei româneşti. Mai întîi, prin remarcabilul său profesionalism, prin valoarea intrinsecă a creaţiei sale, iar apoi prin „accentul carpatin" al creaţiei sale. Cum au remarcat mulţi dintre comentatorii săi, Liviu Suhar are darul de a „vorbi" într-un limbaj artistic universal despre duhul colţului nostru de lume; pictura sa îşi are rădăcinile adînc înfipte în matricea stilistică a spiritualităţii româneşti, dar succesive decantări operate îndeosebi în orizontul formelor, au propulsat-o spre esenţele care formează substratul comun al artei universale. Ceea ce frapează în creaţia sa este absenţa „românescului" ostentativ, ca şi a oricărui efort de evadare din limitele crono-spaţiale ale artei autohtone. Cu instinctul artistului înnăscut, dar şi cu o tenacitate care-l impresionase pe Frunzetti încă acum douăzeci de ani, Suhar a ajuns la firescul şi simplitatea care definesc, în primă instanţă, arta autentică. Cu regretul că trădăm cu totul pe „vrăjitorul culorilor" şi parţial pe suavul izvoditor de forme, ilustrăm numărul de faţă al revistei cu reproduceri din expoziţia în atenţie.

D. N. ZAHARIA

Memorie şi reflexivitate

Cine a avut norocul să-l cunoască mai de aproape, direct, pe Alexandru Paleologu nu poate fi surprins de aceste „amintiri minunate", scoase într-un moment cînd lumea din afară simţea nevoia unor explicaţii coerente asupra fenomenului românesc de azi. Autorul şi-a asumat sarcina, deloc uşoară, de a-l defini cam în acelaşi timp cînd şi alţi comentatori (M. Castex, R. Portocală, Doina Cornea etc.) au fost ispitiţi să facă, în forme diferite, acelaşi lucru. Ceea ce particularizează demersul fostului ambasador la Paris e însă un amestec cu totul personal de memorialistică şi analiză a faptelor curente, amestec fericit, se poate spune, mai ales că e vorba de un text francez de o eleganţă cursivitate. Cititorii săi îşi aduc aminte, fără îndoială, de fermecătoarele lui evocări din interviuri ocazionale şi mai cu seamă de acea carte-interviu, **Sfidarea memoriei**, scrisă în dialog cu Stelian Tănase şi publicată fragmentar în **Contrapunct**. Pretutindeni, Al. Paleologu se arăta degajat, deschis, iubitor de paranteze culturale, analist de mare fineţe, preocupat a defini stări de spirit, conduite, mecanisme speciale. Fără a face caz de vasta lui cultură, trimiterile livreşti erau destul de frecvente, mereu personale, adesea şocind pe cititorul neprevenit.

Ultima carte, **Souvenirs merveilleux d'un ambassadeur des golans**, e un volum de amintiri, apărut în colecţia **Nadir**, scoasă prin grija lui J.-P. Peroncel-Hugoz. Volumele precedente se ocupaseră îndeosebi de lumea islamică. **Arabe, vous avez dit Arabe?** Este interogaţia lansată de una dintre ele, ca să prezinte apoi atitudinea Occidentului faţă de acea lume timp de două milenii şi jumătate. Ignoranţa, surpriză, stupoare se regăsesc deopotrivă în ea. Faţă de **zenitul** reprezentat de civilizaţia apuseană, lumea apuseană, lumea asiatică adusă în scenă n-ar fi decît un straniu antipod, **nadirul**. O asemenea atitudine definea încă Montesquieu, la vremea lui, pe seama perşilor, întrebarea fiind parafrazată apoi de E. M. Cioran, Matei Călinescu ş.a. cu privire la români. Reluînd-o, Paleologu vrea să explice „condiţia ingrată, aproape injustă", a acestora.

Miza cărţii e considerabilă. Scrisă (de fapt vorbită şi transcrisă) după demiterea din postul deţinut la Paris în lunile fierbinţi de după revoluţie, pînă la „legitimarea" electorală a noului regim, ea constituie mărturia fostului ambasador despre ultimele evenimente şi despre societatea românească în ansamblu. Deprins a se rosti deschis în cele mai variate chestiuni, Al. Paleologu a făcut-o şi în această situaţie, preocupat acum să spună opiniei publice străine ce s-a întîmplat în România, pe fundalul întregii experienţe totalitare şi al mutaţiilor produse în Europa comunizată. Era necesar ca lumea să afle adevărul. Cine sa-l rostească mai clar şi mai cu autoritate decît scriitorul ce cutezase a înfrunta absurdităţile dictaturii şi atunci cînd acest lucru nu era tocmai simplu, nici fără riscuri? Într-un interviu din **Amfiteatru**, el a lansat, cu ani în urmă, îndemnul de a se ieşi de sub puterea paralizantă a fricii, prin asumarea inteligentă a riscului şi restituirea demnităţii individului. A trăi întru adevăr, a „locui" deci adevărul, iată — se poate spune — taina rezistenţei sale, rostită **coram populo** de atîtea ori, evocată aici cu francheţe şi dezinvoltură pentru lumea străină.

Mai întîi, de ce România, de ce români? „Comment peut-on être roumain?" Ca şi E. M. Cioran, distinsul eseist ajuns a-şi reprezenta ţara diplomatic în metropola de pe Sena nu ezită a-şi pune şi a ne propune întrebări esenţiale. Căutînd a defini de la început condiţia de român, memorialistul ia notă de opiniile negative (Caragiale, Clemenceau, Cioran), dar numai pentru a se îndepărta de ele şi a sugera interpretări mai nuanţate. „Tout comprendre, c'est tout pardonner!" Ceea ce nu înseamnă că el admite conduita emotivă faţă de istorie. Se cade a cobori însă în trecut, chiar şi în legendă, pentru a înţelege determinările prezentului şi a explica ceea ce se întîmplă. „Revoluţia" anticomunistă era un eveniment ce merita oricum atenţie. Ambasadorul avea chiar datoria să-l prezinte, mai ales că era vorba de o ţară ce jucase un rol decisiv în mediatizarea ei şi îşi trăia, tocmai de aceea, un sentiment de frustraţie. Declarîndu-se trimis al tinerimii care a făcut revoluţia el se situa de la început pe linia unui proces istoric. În lunile ce separă scrisul cărţii de răsturnarea dictaturii, numărul celor ucişi a sporit considerabil. Tinerilor morţi în decembrie 1989 li s-au adăugat morţii din iunie 1990. Lor le dedică autorul această carte de suflet, în care, explicîndu-se, lămureşte împrejurările care au făcut ca „revoluţia" din România să fie tragică şi umilitoare totodată. „O, ţară tristă, plină de umor!" Stihul bacovian stă ca o inscripţie definitivă pe frontispiciul cărţii, pecetluind parcă un destin colectiv.

Tocmai de aceea, autorul a ales formula evocării. În locul unei expuneri docte, cu „istorie" şi statistici, cu analize şi explicaţii minuţioase, el povesteşte degajat, cordial, într-un dialog pe care Marc Semo şi Claire Tréan au ştiut să-l întreţină. Titlul e cum nu se poate mai sugestiv, „ambasador al golanilor" fiind opţiunea politică a fostului dizident. Despărţirea de regimul ce se vădea tot mai înclinat să recupereze nomenclatura îl făcea solidar cu tinerii protestatari din Piaţa Universităţii. De ce însă „amintiri minunate?" Presupun că din cauza multelor paranteze autobiografice, în care autorul îşi evocă, adesea cu farmec indicibil, copilăria, mediul social şi formativ, întîlnirile de destin, cu reflecţii demne de tot interesul, asupra cărora nu putem insista însă. Ansamblul e un portret **sui generis** al societăţii româneşti în epoca modernă, epocă definită mai ales prin momentele de criză: răscoala din 1907, mişcarea legionară, tranziţia spre regimul comunist, dictatura etc. Aceasta din urmă nu e, pentru autor, decît o lungă, aberantă, chinuitoare criză. Spirit liberal, deschis la toate înnoirile timpului, el nu putea ocoli conflictul cu ordinea instituită progresiv după 1944 şi „absolutizată" după abolirea monarhiei. Ani lungi de domiciliu forţat, în compania lui Constantin Noica, un scurt **respiro** în capitală, apoi o lungă perioadă de închisoare şi muncă forţată îi punctează biografia, înainte ca ultimul dictator cu veleităţi absolutiste să-şi pună pecetea pe un întreg sfert de secol, la capătul căruia se situează „revoluţia" şi multele ei avataruri. Nuanţată e şi aprecierea evenimentelor din urmă ca un proces ale cărui consecinţe nu pot fi circumscrise integral. A spune că nimic nu s-a schimbat în România este a încuraja fatalismul, neangajarea, inacţiunea. Al. Paleologu nu face aceasta. El constată însă, cu perplexitate, că formula aleasă de echipa „emanată" întîrzie o bună inserţie în structurile europene, sporind inutil suferinţele colective. O carte de mărturii personale, însă şi de reflecţie, adesea melancolică, pe marginea istoriei noastre contemporane. Să nu existe, acum, nici un editor care să-i asigure o circulaţie rapidă în lumea noastră mult derutată şi confuză?

AL. ZUB

Alexandre Paleologue, **Souvenirs merveilleux d'un ambassadeur des golans**, Paris, Balland, 1990, 247 p.

A disipa, a antama, a implementa: Je m'en fiche pas mal...

Nu există om în România la ora actuală care să nu ştie pe de rost aceste cuvinte-bastion ale relansării noastre în Europa secolului XX. Plus deja celebrul de-acum **handicapaţi**, care pus în gura bătrînilor noştri neştiutori de carte dă adevărate bijuterii lingvistice menite să-l uluiască pe Caragiale în cripta lui din Bucureşti. (Am auzit deunăzi o astfel de pronunţie în gura unui bătrîn dintr-un sat de cîmpie de o rară strălucire sonoră; mă tem că transcris cuvîntul îşi pierde din savoarea pe care o avea în gura personajului — am s-o fac totuşi (fără nici un adaos, parol!): HANTICARPAŢI.

Ne înnoim deci: la vremuri noi — cuvinte noi. Expresii noi, o limbă nouă care vrea să facă uitat teribilul limbaj de lemn (cîinesc?) instaurat în vremea lui El Caudillo din Scorniceşti.

Şi cum înnoirea trebuie făcută de sus în jos — ca o mea culpa, presupun — revine primului nostru ministru sarcina de a inova, mă rog, de a iniţia în domeniu.

Dar după folosirea îndelungată a acestora într-un context care nu are nimic de-a face cu extravaganţa lor, cu prezenţa lor de butaforie pompieristă se poate ajunge la concluzia maioresciană de pe la — iată! — 1873: „Într-o asemenea situaţie trebuie să ne ferim mai ales de un pericol: de fraza goală, de iluzia că formele deşarte pot ţinea locul fondului solid, şi acest pericol este tot aşa de mare în literatură ca şi în politică. Lupta în contra lui ne pare a fi misiunea principală a criticei române. Fără îndoială ea nu poate fi niciodată în stare să stîrpească cu desăvîrşire fraza goală şi acea iluzie deşartă din viaţa publică a poporului nostru: se vor găsi totdeauna oameni cari, exploatînd aparenţele uşoare, vor pune nălucirea în locul realităţii şi caricatura în locul fiinţei adevărate".

Poporul nostru mai are o vorbă profundă: „O mie de vorbe doi bani nu mai fac". Se spune atunci cînd fapta s-a consumat şi nu mai poate fi justificată de nimic.

Domnul prim-ministru nu poate justifica aberaţia la care a ajuns viaţa noastră în timpul mandatului încredinţat de un electorat înfometat şi de aceea amăgit cîteva luni înainte de „momentul urnelor" cu salam şi lozinci anti-capitaliste, cînd a „consum excesiv înseamnă a liberaliza", în concepţia social-democrată a domniei sale.

Nu poate justifica — decît printr-o falsă credinţă şi falsă expunere de motive — ridicarea preţului unui apartament cu trei camere la peste un milion de lei. Ni se poate predica la nesfîrşit că un apartament nu ne cumpărăm „în fiecare zi" (ca pîinea, laptele, carnea, ceapa şi bulionul) de aceea e scump — tot nu am pricepe.

Cine nu are acuma casă nu-şi mai face, cum zice Poetul. Nu credem să se aplice atît de bine un minunat vers al unui poet străin situaţiei de azi din România.

Demagogia care-l caracterizează pe primul ministru aflat în fruntea unui guvern-marionetă, un guvern care-l ascultă fără crienire, fără personalitate (nu juridică ci publică), începe să urce la altitudini egalate doar de preţurile funambuleşti care se profilează precum norii pe vîrfurile munţilor Himalaia. Exagerez cumva?

Dar cînd ţara e cum e, cînd lumea vede mîncarea în sfîrşit, însă o gustă doar din pricina preţurilor jignitoare, cînd majoritatea românilor sînt buimăciţi de discuţiile idioate asupra vieţii parlamentarilor (ah, Palavramentul român!), cînd numărul celor expediaţi acasă creşte ameţitor şi guvernanţii urechiază muncitorii că sînt leneşi în timp ce lipsa materialelor de lucru şi a materiilor prime este cronică la fel ca lipsa medicamentelor — ce faceţi cînd vă doare capul domnilor conducători? —, cînd scumpirea cărţilor (hélas! j'ai lu tous les livres...) aruncă în deznădejde tinerii care nu mai au nici măcar ambiţia unui doctorat ca primul ministru, cînd totul e pe dos în ţara asta care astăzi ca şi altădată „veghează turcită" — doar că Înalta Poartă îşi are astăzi sediul la Kremlin — nouă ce ni se spune?

O beţie de cuvinte inundă oasele şi minţile noastre (cine are casă, am mai spus-o! şi cine posedă minte — mintea în această ţară e un blestem—) la auzul cărora creierul se chirceşte dureros ca de o trepanaţie pe care o suferă pe viu.

După asemenea intervenţii nightmerale (na, că m-am molipsit şi eu...) unde vom ajunge e uşor de ghicit. Ce nume ni se va da putem bănui. Deja ni s-a şi dat şi vrem nu vrem rîdeţi nu rîdeţi, stimaţi compatrioţi, sîntem cu toţii pe cale să devenim ceea ce bătrînul acela pronunţa cu un umor inconştient dar teribil: HANTICARPAŢI.

Nicolae COANDE

Democraţie de nevoie

(urmare din pag. 1)

drepturilor cetăţeanului, una restrictivă, punînd accentul pe îndatoririle individului şi legitimînd abuzurile puterii. În atari circumstanţe, plasarea alegerilor anticipate după adoptarea Legii privatizării şi a noii Constituţii devine absolut de neînţeles, ordinea firească fiind tocmai inversă. Căci abia un Parlament care să reflecte opţiunile politice şi economice ale electoratului ar fi îndreptăţit să decidă spiritul şi litera viitoarei Constituţii a ţării, ale cărei articole să stea la baza Legii privatizării şi a tuturor celorlalte legi de care avem nevoie. E oare normal ca, în puţinele zile pe care le mai are, actualul legislativ să voteze în galop Legea fundamentală şi pe cea a privatizării, deopotrivă de însemnată, lăsînd o grea moştenire viitorului legislativ întocmai cum preşedintele Iliescu s-a grăbit a semna un tratat ce va da multă bătaie de cap viitorilor preşedinţi? Preferinţa pentru o ordine de priorităţi nefirească pune pe gînduri, născînd bănuiala că, precum în atîtea alte rînduri, guvernul domnului Roman mizează în continuare pe păguboasa carte a tergiversării. Dea Domnul să ne înşelăm!

Este nevoie de un guvern neutru care să pregătească alegeri anticipate corecte

● Dorin Popa în dialog cu CORNELIU COPOSU ●

— Domnule Corneliu Coposu, v-am citit un interviu recent în revista „22". Eu vă abordez pentru problemele recente, curente, cu care se confruntă mai mult opinia publică decît puterea, pentru că eu cred că-i o simplă diversiune tot ce se întîmplă în Senat, **în** Parlament **şi în raporturile** Parlament -Guvern. **Prima întrebare ar fi : cum vedeţi disputa asta Roman—Bîrlădeanu ?**

— In realitate, este vorba de un lucru de mult previzibil şi pe care noi încă din toamna trecută l-am sesizat — existenţa unor divergenţe majore în compoziţia actualului **Parlament** şi a actualului aşa-zis partid al **Frontului Salvării Naţionale.** În realitate, considerăm că **Frontul Salvării Naţionale** nu este un partid, ci este o aglomeraţie, un magazin pestriţ ale cărui liante sînt simple interese materiale ale componenţilor. Era firesc că un asemenea conglomerat nu putea să reziste în împrejurările grave economice, morale, sociale, politice prin care trece ţara şi era normal să înceapă o limpezire a situaţiei. Nu contest că şi în **Frontul Salvării Naţionale** s-au rătăcit oameni cu ţinută morală, oameni care au anumite concepţii şi care probabil că nu se simt bine în societatea numeroasă a unor declasaţi, a unor marginalizaţi ai societăţii româneşti, şi era firesc ca această înţelegere pur pragmatică să explodeze la un moment dat. În acelaşi timp, era firesc ca disputa latentă dintre cei doi exponenţi ai puterii politice, dintre preşedinte şi prim-ministru să iasă la iveală. Opinia mea este că nu e vorba de data asta de o înscenare, ci de consecinţe foarte logice ale unei imposibilităţi de colaborare care era firească şi care nu se putea prelungi. Deocamdată această controversă, care s-a transformat într-o confruntare tacită, a izbucnit cu ocazia Convenţiei **Frontului Salvării Naţionale.** Sigur că ea va aduce anumite limpeziri pe care noi le privim de pe margine în calitate de spectatori, avînd cumva mulţumirea că am prevăzut exact evenimentele. Această despărţire de interese încă nu a echilibrat balanţa care se pare că înclină, deocamdată, în favoarea primului ministru. S-ar putea ca, datorită demersurilor ascunse care se fac pentru consolidarea fiecăreia din poziţiile celor două tabere, să apară şi modificări în echilibrul competiţiei. Dar, indiferent care va fi rezultatul, evenimentele şi mersul lor au demonstrat, fără putinţă de tăgadă, că guvernul a fost cu totul incapabil de a face faţă greutăţilor inerente prin care trece ţara, că această echipă de exemplare, de unicat, despre care s-a vorbit că n-ar avea alternative, a trebuit să-şi recunoască eşecul în toate domeniile.

— Dar ei nu recunosc aşa ceva.

— După opinia mea, eşecul este datorat faptului că s-a încercat, în mod lipsit de logică, să faci o deschidere democratică şi o încercare de a atinge criteriile unei economii de piaţă cu nişte oameni cu gîndire dialectic-materialistă. Nu se poate ca oamenii educaţi, trăiţi, pregătiţi pentru o economie marxist-leninistă să pună în aplicare nişte principii complet străine de mentalitatea lor. Aceasta este explicaţia logică la eşecul guvernamental. Bineînţeles că această deschidere spre economia de piaţă, care în mod inevitabil trebuia să treacă prin liberalizarea preţurilor, a fost organizată fără respectarea ierahică a fenomenelor care trebuiau s-o preceadă. Noi, începînd cu luna februarie 1990, am insistat să se treacă de îndată la restituirea pămîntului care a fost confiscat în mod abuziv de la ţărani. N-am fost ascultaţi. S-a tergiversat extrem de mult această primă măsură, care era obligatorie pentru orice om care judeca logic şi care urmărea în mod sincer atingerea obiectivelor anunţate de puterea politică. Această privatizare a pămîntului, prin integrarea în drepturile care le-au fost nesocotite ţăranilor, trebuia urmată imediat de începutul de liberalizare a salariilor concomitent cu liberalizarea comerţului şi a micii industrii. Nu se putea concepe ca liberalizarea preţurilor să fie realizată într-un cadru în care legea cererii şi a ofertei nu a putut să funcţioneze. Pentru că statul a fost şi a rămas singurul competitor în procesul de privatizare, lucru care a făcut imposibilă apariţia unei concurenţe absolut indispensabilă pentru liberalizare. Aceste fragmente de liberalizări, care n-au respectat nici o ierarhie logică a suitei, au determinat haosul care a fost provocat de scumpirea mărfurilor. Pentru că liberalizarea, deocamdată, nu înseamnă decît scumpirea mărfurilor care nu poate fi ajunsă din urmă de mărirea capacităţii de achiziţie a populaţiei. Sigur că este faza obligatorie prin care ţara trebuia să treacă pentru a atinge drumul economiei de piaţă. Dar aşa cum au fost seriate, măsurile guvernamentale dovedesc o incapacitate de organizare normală a acestei liberalizări. Sigur că de aici vor urma nemulţumiri pe toată linia şi s-ar putea ca aceste nemulţumiri să se soldeze şi cu confruntări.

— Ce fel de confruntări ?

— Confruntări violente între opinia publică nemulţumită şi agenţii instituţiilor respective.

— V-aş ruga, dacă vreţi, să comentaţi afirmaţia lui Alexandru Bîrlădeanu făcută în Senat cu privire la propunerea lui de a se constitui un guvern de uniune naţională.

— Se vehiculează de multă vreme ideea unui guvern de uniune naţională. Acest guvern de uniune naţională ar trebui să înglobeze în echipa guvernamentală şi anumiţi reprezentanţi ai opoziţiei.

— E firesc.

— Aici nu pot să vorbesc decît în numele partidului nostru.

— Afirmaţia lui de acum. Asta a fost ideea opoziţiei. Dar el a preluat-o. Aş vrea vizavi de asta să observaţi că majoritatea sloganurilor, lozincilor sau ideilor bune ale opoziţiei, chiar ale partidelor sau Alianţei Civice **au fost preluate de putere. Aş vrea prin prisma asta să comentaţi cererea de guvern de uniune naţională, făcută de Alexandru Bîrlădeanu.**

— Afirmaţia domnului Bîrlădeanu este întemeiată pe nişte realităţi concrete. Dînsul, fiind în mijlocul lucrurilor, şi-a putut da seama că toate încercările disperate ale echipei guvernamentale de a face faţă crizei acute prin care trece ţara, nu au perspectiva unei minime reuşite. Şi atunci a recurs, cum era şi normal, la căutarea unei soluţii.

— Nu-i doar o strategie de salvare a persoanei proprii ?

— Nu.

— Nu vă temeţi de acest lucru ?

— Nu, nici nu m-ar interesa.

— Nu-i o nouă diversiune ?

— Bine, sînt maeştri în arta diversiunii, însă de data asta consider că s-a plecat de la nişte realităţi care nu puteau fi contestate. Or, în faţa incapacităţii guvernului de a face faţă la valul de criză prin care trece ţara se caută, normal, soluţii. Soluţiile trebuiau căutate mai de mult. În momentul de faţă, a încerca să construieşti un guvern de uniune naţională, n-ar însemna decît tendinţa de a împărţi răspunderea, pentru unele greşeli grave de care s-a făcut vinovată puterea politică, cu opoziţia. Lucru care mi se pare o absurditate, pentru că o echipă guvernamentală incapabilă, care şi-a dovedit incapacitatea de guvernare, peticită cu cîţiva exponenţi ai opiniei publice, nu poate să scape ţara din impas, economia noastră din impas şi să realizeze nişte soluţii miraculoase pentru a trece peste criză. Punctul nostru de vedere, care a fost anunţat este : nu se poate face un guvern de colaborare cu **Frontul Salvării Naţionale.** Ideea, pe care am repetat-o în mai multe rînduri, este că teza că această formaţie guvernamentală n-ar avea alternativă este falsă şi este chiar insultătoare pentru poporul român. Consider că există alternative mai bune şi în cadrul puterilor forţelor de opoziţie şi în cadrul formaţiunilor apartinice.

— Dacă mîine Petre Roman şi-ar da demisia şi ar cădea în sarcina Partidului Naţional Ţărănesc-creştin şi democrat **să formeze noul guvern cum aţi proceda ?**

— Înlocuind oamenii care şi-au dovedit incapacitatea de a soluţiona criza cu oameni pe care-i socotim mai capabili şi care au puncte de plecare diferite de actualii exponenţi guvernamentali. Sigur că este mult mai greu în momentul de faţă, după ce fazele obligatorii ale privatizării, ale deschiderii unui drum spre economia de piaţă şi ale tendinţelor reale de democratizare, nu s-au făcut pînă acuma. Din punctul de la care am pleca acum va fi mult mai greu oricărui guvern să soluţioneze problemele. Ele nu sînt insolubile.

— Deci, să înţeleg că orice zi de guvernare a echipei Roman înrăutăţeşte tot mai mult situaţia ?

— Sigur. Este în dauna reformelor care sînt obligatorii. Aceste reforme trebuie să fie făcute. Metoda de a le seria şi normele legale care trebuiesc întocmite este o chestie de programare anterioară, or acest guvern nu a avut un program. A scos din programele celorlalte partide lucrurile care au crezut că le pot servi, însă, n-au respectat o ordine obligatorie a măsurilor care trebuiau să preceadă reforma. Revin şi spun : nu se poate afirma că acest guvern nu ar avea alternativă, alternative sînt. Aceste alternative însă, nu pot fi realizate şi puse în practică cu formaţia parlamentară actuală. Fiindcă după compoziţia acestui **Parlament** orice măsură eficientă ar putea fi blocată. De aceea, nu se poate întrevedea ieşirea din impas cu actualul guvern şi cu actualul **Parlament.**

— Deci întîi ar trebui să demisioneze Parlamentul ?

— Nu. Ar trebui să se retragă guvernul, să lase locul unui alt guvern, după opinia noastră cel mai potrivit ar fi un guvern neutru compus din tehnocraţi.

— Fără ţărănişti şi liberali ?

— Da. Să fie un guvern de tehnocraţi care să asigure alegeri libere.

— Păi aşa se spune c-a fost şi ăsta.

— Ha, ha, se spune şi s-a văzut în realitate c-a fost un guvern compus din eşalonul doi al nomenclaturii vechi. Dar, în sfîrşit, nu asta are importanţă. E vorba de a asigura nişte alegeri libere care să constituie...

— Deci sînteţi pentru alegeri anticipate ?

— Anticipate, sigur, care să constituie un guvern stabil şi credibil. Aţi văzut că toate reticenţele investitorilor străini sînt determinate de lipsa de credibilitate a guvernului. Noi avem nevoie imperioasă de investiţii masive pentru că, economia noastră fiind la pămînt, zestrea noastră industrială suferind nu numai de uzură morală dar chiar şi de uzură fizică, nu putem face faţă cerinţelor investitorilor străini care vor să aibă garanţia unei stabilităţi, a unei seriozităţi, cu nişte oameni care nu pot să obţină această credibilitate. Prin urmare, primul lucru la care trebuie să apelăm este constituirea unui guvern credibil care să atragă investiţii. Avem nevoie, pentru a porni economia noastră din loc, de un credit minimal de 20 miliarde dolari. Or, dacă acest guvern a putut să obţină mici investiţii cu totul nesemnificative în anumite sectoare marginale ale vieţii economice româneşti, pentru a porni o activitate productivă, fără îndoială că este nevoie de o investiţie majoră. Această investiţie are nevoie de garanţii. Garanţiile nu le poate oferi actuala putere politică. Deci, trebuie să recurgem la un alt cabinet, care ar avea posibilitatea de a-şi afirma credibilitatea şi stabilitatea în Occident. Pe de altă parte, orice guvern ar substitui actualul cabinet ar fi blocat prin activitatea acestui aşa-zis **Parlament** care, după opinia noastră, este ilegitim şi nereprezentativ.

— Puteţi comenta ultimele sondaje ?

— Sondajele acestea sînt aranjate. Se vede cale de o poştă fie că computerele sînt greşit încărcate, fie că sondajele sînt defectuoase. În orice caz, în realitate, nu fac decît să aducă anumite servicii guvernului. Nu cred în sondajele acestea pentru că experimental mi-am dat seama că acele pretinse 30 la sută de adeziuni pentru **Front** nu se mai găsesc. Adică un sondaj veritabil, făcut în mod obiectiv şi după principii ştiinţifice, ar schimba cu totul premizele care duc la concluzia acestui sondaj. Şi există alternative mult mai eficiente decît această alternativă guvernamentală. Însă, cum nu văd nici o posibilitate de colaborare între o alternativă valabilă care s-ar forma şi actualul **Parlament...** în consecinţă este inevitabilă desfiinţarea **Parlamentului** prin alegeri anticipate. Pentru ca alegerile anticipate să fie garantate şi exprimarea opţiunii opiniei publice să fie posibilă e nevoie, după opinia mea, de un guvern imparţial compus din tehnocraţi care să gireze afacerile publice între dizolvarea **Parlamentului** şi noile alegeri.

— Ar fi un început de tranziţie ?

— De tranziţie, bineînţeles.

— Care să gireze alegerile.

— Da numai pentru alegeri care să obţină agrementul tuturor factorilor politici. Trebuie alese nişte persoane fără călcîie vulnerabile, cărora nu li se poate reproşa nimic şi a căror obiectivitate e mai presus de orice discuţie.

— Domnule preşedinte, daţi-mi cîteva exemple.

— Nu vreau să fac personalizări, dar dintr-o populaţie de 23 milioane de oameni, presupunînd că coeficientul de stupid-people al lui Brucan se limitează la 22 de milioane, totuşi mai avem un milion din care să putem selecta un grup de oameni, o echipă care să fie investită...

— Ce-aţi zice de Nicolae Manolescu ?

— Eu nu vreau să fac propuneri personale, dar sînt convins că găsim nu douăzeci, dar găsim o sută de oameni care să fie excepţionali. În sfîrşit, este o apreciere. Nu bag mîna-n foc. E o evaluare pe care am făcut-o cu propriile-mi simţuri plimbîndu-mă prin Bucureşti şi urmărind firmele astea privatizate. Cine-i ăsta ? Zice : „ăsta-i fostul locotenent colonel de securitate X". Aici cine-i ? Ginerele cutărui nomenclaturist. Soţia lui Adrian Năstase are coafor în Piaţa Dorobanţilor — soţia ministrului de externe La una din ele, mi-a spus că este soţia lui Cazimir Ionescu. În fine, peste tot unde m-am învîrtit mi s-au dat nişte referinţe care duc la nomenclatură sau la **Securitate.** Probabil că ăştia sînt cei care s-au „dizolvat" (ceea ce nu-mi vine să cred, acest serviciu de dezinformare şi de calomnie nu se dizolvă). S-au restrîns ca număr şi, atunci, oamenii rămaşi şomeri au fost plasaţi cu intenţia de a se constitui o bază materială care să susţină puterea politică. Fiindcă, fără îndoială, că dacă nu ai adeziune şi vocaţia de a polariza simpatii în opinia publică, ai nevoie de o bază materială. Baza materială ţi-o asiguri prin oameni cărora le faci avantaje ca să-şi poată crea un fond de dispoziţie pe care să poţi conta. Cred că asta-i politica. Dar astea sînt nişte comentarii personale. Oficial am spus : atitudinea noastră, pe care o comunic şi care este atitudinea adoptată în comitetul nostru de conducere este aceasta : Nu colaborăm cu **Frontul Salvării Naţionale,** nu considerăm că ar fi valabilă o peticire a actualei formaţii care a eşuat în toată tentativa de a trece peste impasul economic, moral, politic, social care-i destul de grav, prin prezenţa unor oameni care să participe cu un coeficient de răspundere pentru toate greşelile care s-au făcut şi la care n-au participat. Socot ca se pot găsi alternative mult mai valabile decît actualul guvern şi că nici un guvern nu ar putea să colaboreze cu actualul **Parlament.** Mutaţiile opiniei publice, care indiscutabil că nu mai e aceea de la 20 mai, sînt o certitudine Chiar din propriile lor sondaje trucate rezultă că ei acceptă oarecum cu seninătate ideea că de la 80 la sută sau 60 la sută au ajuns la 30 la sută. Eu contest şi cifra asta, dar în sfîrşit. Să presupunem că sondajele astea ar fi valabile. In numele a 30 la sută din electori, nu poţi continua să te cramponezi de nişte scaune pe care le-ai ocupat în confuzia generală, profitînd de dezinformarea publicului, de violenţă, de blocarea oricărui acces al opoziţiei la opinia publică, de lipsa totală de logistică, de propagandă pe care au avut-o toate formaţiunile în afară de formaţiunea care susţine guvernul.

Jerzy KOSZINSKI

Paşi(2)

Intr-o zi m-am dus la grădina zoologică să văd o caracatiţă despre care citisem. Stătea într-un acvariu şi era hrănită cu crabi vii, cu peşti, midii — şi cu propria sa carne. Îşi ciugulea tentaculele, consumîndu-le unul după celălalt.

Caracatiţa, era evident, işi lua singură, încet, zilele. Un însoţitor spunea că în acea parte a lumii unde fusese prinsă, caracatiţa era considerată a fi un zeu al războiului, profetizînd înfrîngerea cînd privea către ţărm şi victoria cînd privea către mare; acest exemplar, susţineau băştinaşii, privise doar către ţărm cînd fusese capturat. Cineva remarcă glumind că mîncîndu-se îşi recunoştea probabil propria înfrîngere.

De fiecare dată cînd caracatiţa muşca o parte din sine, unii dintre spectatori se cutremurau ca şi cum ar fi simţit că mănîncă din propria lor carne. Alţii erau impasibili. Chiar cînd eram pe punctul de a pleca, am remarcat o tînără femeie care privea pierdută caracatiţa, fără vreo reacţie vizibilă, cu buzele destinse. Emana o serenitate care trecea de simpla indiferenţă. M-am apropiat şi am intrat în vorbă cu ea. S-a dovedit a fi soţia unui binecunoscut demnitar, a cărui familie locuia în oraş. Înainte ca după-amiaza să ia sfîrşit, mă invită la un dineu acasă la ea.

Locuinţa era impunătoare, iar dineul fără cusur. Gazda se purta foarte natural, avînd grijă atît de oaspeţi cît şi de familie, dar în acelaşi timp avea un aer foarte distant. Mi se părea că mă priveşte cu o sugestie de interes intim şi doream o dovadă. M-am decis să părăsesc oraşul a doua zi. Ar fi fost singura mea şansă.

Tocmai se întorcea după ce condusese o pereche şi stătea, cu paharul în mînă, lîngă o bibliotecă. Cu o nepăsare simulată i-am spus că aş fi dorit să o văd singură, deoarece nu puteam scăpa de imaginile pe care le trezise în mine.

I-am propus o întîlnire. Am sugerat capitala unei ţări învecinate, în care urma să plec a doua zi. Era pe punctul de a răspunde, cînd mai mulţi invitaţi s-au apropiat de noi. S-a întors spre ei, dar întîi mi-a dat paharul, ca şi cum ar fi fost al meu, spunîndu-mi liniştită numele hotelului unde avea să mă întîlnească.

În zilele care au urmat m-am gîndit tot timpul la ea, amintindu-mi fiecare clipă pe care o petrecuserăm împreună. Făceam speculaţii despre ceilalţi bărbaţi de la petrecere, care dintre ei i-ar fi putut fi amanţi, şi despre diferitele situaţii în care ea făcuse dragoste. Cu cît mă gîndeam mai insistent la ea, cu atît mă îngrijora mai mult prima noastră întîlnire.

...Eram amîndoi dezbrăcaţi. Nu-mi doream nimic mai mult decît să mă simt în largul meu cu ea. Dar însuşi gîndul la ce ar fi putut ea să se aştepte de la mine mă inhiba. Era aproape ca şi cum imaginaţia mea ar fi trebuit să se domolească înainte ca trupul să se pună în funcţiune.

Şi totuşi nu puteam să-mi ascund neputinţa atîta vreme cît pentru ea se părea că dorinţa mea era reflectată de o singură parte a trupului, o parte care dintr-o dată devenise foarte mică. Se învinui de ceea ce ea pretinse a fi lipsa ei de abilitate în a-mi da satisfacţie. Deveni din ce în ce mai frustrată şi mai nervoasă. M-am îmbrăcat şi am părăsit-o, umblînd pe străzi şi încercînd să-mi dau seama ce se întîmplase. Încercam să mă hotărăsc cum, în viitor, i-aş fi putut explica situaţia neplăcută în care mă aflasem; mă temeam că ar fi putut respinge orice discuţie ca pe o simplă scuză pentru o nouă încercare inutilă a unei intimităţi fizice.

Pe stradă m-am apropiat de o femeie. Era foarte puternic machiată iar silueta i se pierdea într-o rochie care-i venea prost. După ce am schimbat vreo două vorbe, a acceptat să mă însoţească.

În cameră mă ajută să mă dezbrac şi apoi, încă îmbrăcată, începu să mă mîngîie. Atingerea ei îmi era familiară, ca şi cum mîinile ei ar fi urmat curentul pe care-l simţeam pulsînd sub piele; dacă aş fi dorit să folosesc propriile mele mîini, le-aş fi purtat pe acelaşi drum.

M-am uitat din nou la rochia ei şi mi-am dat seama că partenera mea era un bărbat. Starea mea de spirit s-a schimbat brusc. Îmi doream plăcerea şi renunţarea dinlăuntrul meu, dar mi-am dat în acelaşi timp seama că fusesem prea repede acceptat, că totul devenise dintr-o dată foarte previzibil. Tot ce puteam face era să existăm unul pentru celălalt doar ca o amintire a sinelui.

*
* *

M-am dat jos din tren într-o gară mică. Eram singurul care mînca la restaurantul gării cînd trenul a pornit mai departe. L-am oprit pe chelner şi l-am întrebat dacă era ceva interesant de văzut în regiune. S-a uitat la mine şi mi-a spus că urma să aibă loc un spectacol privat în după-amiaza aceea, într-un sat din apropiere.

Lăsă să se înţeleagă că spectacolul avea să fie destul de neobişnuit şi că dacă sînt dispus să dau un ban ar putea aranja să-l văd. Am fost de acord şi am părăsit împreună gara. După o jumătate de oră am ajuns la un padoc care avea la un capăt o rulotă mare. Vreo cincizeci de ţărani între două vîrste se strînseseră sub copacii din apropiere pimbîndu-se dintr-o parte în alta, fumînd şi glumind.

Un bărbat îmbrăcat în haine de oraş ieşi din rulotă şi începu să strîngă bani de la toată lumea. Preţul reprezenta cam două săptămîni din venitul unui ţăran, dar se părea că toţi erau gata să plătească.

Organizatorul intră în rulotă, iar noi ne aşezarăm în cerc, adăpostiţi de copaci. Ţăranii aşteptau, şoptind şi rîzînd. Trecură cîteva minute; uşa ruotei se deschise şi patru femei îmbrăcate în rochii pestriţe intrară în cerc. Veni apoi organizatorul, mînînd un animal mare. Ţăranii încetară brusc vorbăria. Femeile stăteau acum una lîngă alta, întoarse în aşa fel încît să le poată vedea bărbaţii, în timp ce organizatorul plimba demonstrativ animalul.

Femeile păreau să reprezinte tipuri diferite: una era foarte înaltă şi bine clădită, alta era o tînără subţire, fragilă, al cărei aspect sugera că ar fi o fată de la oraş. Toate femeile erau puternic machiate şi purtau rochii scurte şi strîmte. Bărbaţii începură să judece femeile cu voce tare, certîndu-se aprins. După cîteva minute organizatorul ceru să se facă linişte şi spuse că va trebui să se voteze pentru a se vedea care femeie va fi aleasă. În timp ce femeile păşeau în jurul arenei, întinzîndu-se, îndoindu-se şi mîngîindu-şi trupurile, mulţimea deveni din ce în ce mai animată. Organizatorul le ceru să voteze pe rînd pentru fiecare femeie în parte.

La numărătoarea finală fu evident că cei mai mulţi o aleseseră pe cea tînără. Celelalte trei femei se alăturară publicului, chicotind şi şuşotind cu bărbaţii.

Fata care fusese aleasă stătea acum singură în cerc. Scrutam feţele bărbaţilor; păreau curioşi dacă fata se va dovedi prea plăpîndă, prea fragilă pentru a supravieţui încercării.

Organizatorul duse animalul în centrul arenei, împungîndu-i părţile moi cu un băţ. Doi ţărani săriră să prindă animalul pentru a-l ţine pe loc. Fata păşi înainte şi începu să se joace cu creatura, luînd-o în braţe şi strîngînd-o la piept, dezmierdîndu-i organele genitale. Începu să se dezbrace încet. Animalul era acum excitat şi neliniştit. Părea de neconceput ca fata să-i poată face faţă.

Bărbaţii îşi ieşiseră din minţi, imboldind-o să se dezbrace de tot şi să se împerecheze cu animalul. Organizatorul legă cîteva panglici de organul animalului, fiecare fundă colorată la vreo trei centimetri una de cealaltă. Fata se apropie de animal, frecîndu-şi coapsele şi abdomenul cu ulei şi îndemnînd animalul să-i lingă trupul. Apoi, în strigăte de încurajare, se aşeză sub animal, strîngîndu-l cu picioarele. Ridicîndu-şi burta şi împingînd-o înainte, forţă o inserare pînă la prima fundă. Organizatorul puse din nou stăpînire pe situaţie, cerînd publicului să plătească în plus pentru fiecare nouă penetrare a animalului. Preţul creştea odată cu fiecare panglică scoasă. Ţăranii, refuzînd încă să creadă că fata ar putea supravieţui violului, se grăbeau de fiecare dată să plătească. În cele din urmă fata începu să ţipe. Dar nu eram sigur dacă suferea cu adevărat sau simula doar, pentru a-i face pe plac publicului.

*
* *

Găseai greu de lucru în timpul războiului; eram prea slab ca să muncesc pe cîmp, iar ţăranii preferau să-i folosească pe proprii lor copii sau vreo rudă la gospodărie. Fără o casă a mea, eram victima fiecăruia. Ca să se distreze, gospodarul care mă lua în cele din urmă pe lîngă casă mă prindea de guler, mă trăgea aproape şi apoi mă lovea. Cîteodată îşi chema fratele sau prietenii să se bucure şi

ei de jocul pentr
să stau nemişcat
drept înainte, în
la cîţiva paşi în
scuipau, punînd r
să mă scuipe-n oc

Jocul ăsta de-a
nit foarte îndrăgit
ta tuturor — a b
ţelor, a gospodar
lor, a oamenilor t

Într-o zi m-am
tarea unui copil
că, fiul unuia di
gaţi gospodari dir
re au venit la in
hainele bune, de
mili şi plini de c

M-am uitat la ta
stătea lîngă morm
lui era galbenă c
păt săpat, ochii r
sprijinea de soţia
nesigure, abia re
greutatea. Cînd s
la buza gropii s-
pacul lustruit, în
du-l ca şi cum ar
Vaietele lui şi ale
şiat liniştea ca u
goală.

Mi-am dat sean
ranilor pentru co
de greu de stăpîi
furie printre vite.
mamă atingînd p
pilului ei, un tat
pilul în aer şi p
cu siguranţă. Ma
ori la copiii mici
picioarele lor do
se, căzînd, ridicîn
şi cum ar fi fost
forţă care ridică l
tută de vînt.

Apoi într-o zi
zvîrcolindu-se în
morţi lente, behă
spăimîntînd într

Feric

A. D. 1950, u
atotstăpînirea sov
cinci sute de si
care justifică ins
tei recluziuni, si
pădure, sub esco
re dimineaţă,
copacilor, la joag
riera de piatră.
buştenilor se fac
le, dar munca n
un pretext, fieca
fapt deţinuţii sî
la complicitate i
exterminare. Înfo
dari, bolnavi, i
rînd pe rînd tr
căror oseminte
cerea din groapa

— Eu nu văd
rodul vrerii lui
tot rodul vrerii
zeu este bun. Si
încercare, Amuz
înţelepţi supuşi la
reniei.

— Nu da ascu
surilor pravoslav
ratul hilar gîlgîie
mirositoare a i
lui, trece prin c
ată şi înfioară e
mod surprinzător
a lui Batiany. E
o putere nemăsu
rajează orice în
numai de evaziu
spiritualizare a
chisori. Gîdeşte-t
alegerii din prea
lui Lachesis, că s
într-un anume
ales soarta. E u
că acelaşi cer a
gărele şi lumea

Semnale

Nicoletta-Iulia PURCARU

Nicoletta-Iulia Purcaru *este elevă în clasa a IX-a la* Liceul „Calistrat Hogaş“ *din Piatra Neamţ şi, între 1986—1990, a primit 15 premii literare la concursurile dedicate categoriei ei de vîrstă — dar nu asta este important. A mai publicat pînă acum în* Steaua, Tribuna, Cronica *— dar nici asta nu este important, nu de aceea ne-am propus să-i publicăm grupajul de faţă. Important este altceva — un talent cu totul neobişnuit pentru vîrsta ei, un amestec extrem de promiţător de prospeţime a expresiei şi profunditate care anunţă un poet de viitor. Poate, tocmai de aceea, aş propune autoarei să-şi aleagă un pseudonim mai potrivit unei „cariere“ poetice.*

(L. A.)

Pe vremuri

Pe vremuri treceam prăpastia
dintre adevăr şi minciună
şi nu ne păsa de oglinzile care
se aşezaseră în noi cu feţele în sus
şi se rugau...
se rugau...
iar nouă nu ne păsa
pentru că era ziua noastră
de plîns şi victorie
încîlciţi în grămezi de vorbe,
de chiote, de blesteme,
orbi —
doar treceam o mare prăpastie
în care ne cufundam din cînd în cînd
şi oglinzile din noi
se rugau
se rugau

Ziua

Azi este ziua de zbor.
În fiecare luni marţi miercuri joi
vineri sîmbătă duminică.
Ne ascultăm bătăile aripilor lipite.
Străzile devenite inutile
se ascund încet şi mor ghemuite
sub ziarele vechi.
Poeziile vîndute la metru
devenite din ce în ce mai convenabile
înflăcărează pe unii, pe alţii nu.
Şi totuşi
azi este ziua de zbor
în fiecare luni marţi miercuri joi
vineri sîmbătă duminică.

Linişte

Se împarte liniştea în cuvinte,
şi morţii ne dau din ţărîna lor uşoară
pentru a ne îngreuna noi trupurile.
Ne cerem iertare
şi aşteptăm să se împartă liniştea.
Greşim singuri şi împreună
dar nici greşeala nu poate fi perfectă.
Şi uiţi că trăieşti şi-ţi aduci aminte
că trebuie să mori puţin
Şi nu-ţi vine să te mai joci de-a viaţa
atunci devii puternic
şi te întrebi:
nu cumva Dumnezeu
pedepseşte cu mîinile mele?

Seminţe călătoare

Sînt plină de adevăr
şi acest adevăr îl ascund.
Ochii mei plouă în cer
pentru fiecare vedere,
gîndul — o axă întreagă
pe care se rotesc planetele.
Clipele — magistrale înecate de durată.
Fiecare cuvînt istoriseşte o lume,
cîte o lume încape într-un singur cuvînt.

*
* *

De luni în şir plouă
Noi ne privim ferestrele
apoi hrănim fantome.
Riscul de a trece prăpastia
a devenit o plăcere.
Poemele despicate de fulgere
mîngîie mormintele din care au ieşit.
Groparii ameţiţi
şi din ce în ce mai visători
urcă în al şaptelea cer
plasat într-un cerc
desenîndu-se singur.
Noi nu ne mai privim ceasurile
ne privim ochii...
Ştim că de luni în şir
sau poate de ani în şir plouă.

nii pretindeau că animalul trebuie să fi înghițit un cîrlig de pescuit sau un ciob de sticlă pe cîmp.

Au trecut luni. Într-o zi, o vacă din cireada pe care-o aveam în grijă s-a rătăcit pe pămîntul unui vecin, păgubindu-l de o parte din recoltă. Cînd m-am întors de la pășune, gospodarul la care lucram, înștiințat de cele întîmplate, mă aștepta. M-a împins într-o șură și m-a biciuit pînă ce sîngele mi-a țîșnit din picioare. În cele din urmă, urlînd de furie, m-a izbit cu biciul peste față.

Am început să strîng cîrlige vechi și să le îngrop în spatele șurii. După ce gospodarul și soția lui plecau la biserică, mă strecuram în ascunzătoarea mea, unde frămîntam pîine proaspătă, pe care o rupeam din franzelele proaspăt coapte, amestecată cu sticlă pisată și cîteva cîrlige.

Într-o seară fetița m-a strîns în brațe. Am umezit cu salivă o bucată de pîine și i-am spus s-o înghită dintr-o bucată. Cînd a ezitat, am luat o felie de măr, am băgat-o în fundul gurii și, împingînd-o cu arătătorul, am înghițit-o pe loc. Fata mi-a luat exemplul, înghițind bucățile de pîine, una după alta. Evitam s-o privesc în față, încercînd să mă gîndesc doar la arsura biciului tatălui ei.

Din acea clipă m-am uitat cu îndrăzneală în ochii persecutorului meu, provocîndu-i atacurile și maltratările. Nu simțeam nici o durere. Pentru fiecare lovitură de bici pe care o primeam, torționarul meu era condamnat să plătească de o sută de ori mai mult decît mine. Nu mai eram victima lor; devenisem judecătorul și călăul lor.

Nu erau doctori sau spitale în acea regiune — pe calea ferată cea mai apropiată nu trecea decît rareori cîte un marfar. În zori, părinții își duceau plîngînd copiii care abia mai suflau la biserică, pentru ca preotul să-i curețe cu apă sfințită. Dar la asfințit, într-o stare disperată, îl duceau pe muribund la colibele îndepărtate ale vrăjitoarelor locului, care practicau magia și tămăduiau. Dar moartea continua să-și ceară dările, iar copiii mureau unul după altul. Unii dintre părinți îl huleau pe Dumnezeu, spunînd în șoaptă că El Însuși îl trimisese pe singurul Său fiu, Isus, la o inevitabilă crucificare, pentru a se spăla de propriul Său fiu, Isus, de a fi creat o lume atît de crudă. Alții susțineau că Moartea venise să locuiască în sat, pentru a feri orașele bombardate, războiul și lagărele, în care cuptoarele ardeau zi și noapte.

Traducere și adaptare de
Radu ANDRIESCU

Elegie pe Dealul Copoului

Firul de praf e încă nemărginit;
imensele sale porți
stau deschise-n cele patru vînturi
ce-l poartă dinăuntrul lui
pretutindeni.
Nici boaba de polen nu-i mai mică;
în ea încolțește speranța
că albăstrimea lacrimii inițiale
ce-n clipa desfacerii florii
s-a dovedit a-i fi taina
mai este încă totuși cu putință.
Dar tu, cînd cauți un loc
al tău, unde să fii al tău,
pe toate le găsești ocupate —
de cîte sînt, sau chiar de lipsa lor;
iată, acolo unde șade absența:
degeaba o-nghesui
și te așezi bombănind lîngă dînsa;
căci îți este un altul
chiar trupul tău
pe care-l privești mirat
ținîndu-se peste tot după tine.
Sau cînd te scoli dimineața:
ești tot tu cel de ieri,
tot tu insuți;
toamna cînd te trezești
îți spui că vara a trecut, nu tu;
și chiar cînd te trezești bătrîn
fără nici o dimensiune
știi prea bine
abia atunci știi
că nimic n-a trecut și nici nu va trece;
că în copilăria ta și-n bătrînețe
rămîi tot tu insuți:
un punct —
că nașterea nu-i decît un cuvînt
iar moartea —
ceva ce nu s-a pomenit încă.

De profundis

Chinul începe
Cînd galeriile lungi
Rup încleștarea sărutului
Dintre metal și stîncă.

Singur
Ca un ecou
Mă pierd atunci în tenebre
Desprins din concertul
Clopotelor adîncului
Ce bat scufundat
Cîntecul morții mele.

Ucigaș
Al secretului
În pîntecul sfînt
Unde cresc liniștit filoane de aur,
Fug ca o cîrtiță
Urmărit de vîlva neagră a băii.

Și numai floarea luminii
Cu petale
Albe ca îngerii
Înmugurește în spaima mea;
Numai speranța
Incredibilei înfloriri a luminii
Coboară-n infernul meu de ocnaș —
Alb înger tîndru cu ochii verzi ca iarba.

FRIEDRICH MIHAIL GRADINARU

panopticon

n copac sau o pasăre arată fel și aici și acolo. Lumea, și vrednică de ură sau diseț ca întreg, se duce prin agia fragmentelor.

— Oamenii se află între levăr și Dumnezeu. Sînt agurii care își justifică anetizarea, pe poarta căreia tră de fiecare dată cînd id tot ceea ce nu înțeleg. cei mai mulți dintre innți, înfrîngerea însăși este a care îi sortește sferei lui tichrist. Ca să înțelegi postea ființei și neființei în cul în care sîntem închiși, aginează-ți un deșert plat, init, presărat cu o sumenie de pietre. Cînd cineva naște sau moare, e ca și n o piatră ar fi aruncată tr-o parte în alta. Nu e i o deosebire între locul de cade piatra și cel de le a fost aruncată, între i un dincolo și nici un dincee, pentru că pretutindeni e decît deșertul. Vom dise pentru ceilalți, dar le n dubla în mod miraculos tinele, incapabili de a bîn altundeva decît aici, de a înălța în cer sau de a orî în iad, cum se spune. să rîzi, dar poți să în-i, Amuza.

Barăcile, dispuse în semi-, au în mijloc un catarg alic, în vîrful căruia flui steagul purpuriu, cu înmele proletare. În fiecare foișorul de pază coexistă soldat credincios al ArmaRoșii și țeava unei mitraliere, modelul neorus, primitiv, de nucleu belicos, omologat de istorie. Prizonierii îmbrăcați în uniforme din postav de culoarea cernelii, se culcă unul lîngă altul, înghesuiți, pe lavițe de lemn așezate pe cele două lungimi ale barăcilor și pe lățimea fără ușă. Sobe de teracotă, insuficient încălzite, le asigură supraviețuirea în lungul interludiu al gerurilor.

E trecut de miezul nopții, înăuntru domnește o deznădejde mocnită, a „refluxului barbariei, o rumoare onirică, a chinului și speranței, gemete amestecate cu respirații gîfîite, cu șoapte. Caruselul mizeriei, în mod inexplicabil suspendat, permite ieșirea din subumanitate, prin dialog, a două ființe, o reîntoarcere spontană a lucidității, o regăsire de sine. Chipul celui dintîi dintre bărbați are conformația regulată, osoasă, a tipului latin de intelectual, cu trăsături organizate pe verticală. În unghiul ochilor, cel de al doilea păstrează o expresie de discipol remarcabil, fanatizat de negativism. Stau întinși, anonimi, cu pulpele, cu zdrențele zeghelor lipite, ca într-un coit lateral.

— Maxim Gorki, Serghei Esenin, în anumite circumstanțe, s-ar părea, teroarea naște iluzia iubirii. În cîțiva ani ar fi în stare să ne facă să lăcrimăm cu sinceritate în mausoleul lui Lenin sau în oricare alt infern al solidarității. Lipsirea de libertate implică întotdeauna o hipertrofiere a damnării: fără a mai aminti că oamenii pot fi martirizați și de sfîșieri care nu există, acesta este, după părerea mea, cel mai ingenios efect obținut în panopticon, dat fiind că libertate nu a fost și nu va fi nicăieri, niciodată. Dincolo de un prag, un simbol, dacă reflectă cîteva lucruri, reflectă totul.

— Ironia, cinismul, obscenitatea, geniul de a urzi intrigi complexe, de a crea, pe măsura victimelor, labirinturi inextricabile, cruzimea conceperii amănunțite a unui beneficiu, a unei scadențe, plăcerea jocului, revolta, disidența, rîsul, desfrîul, viciul libertății, neputința de a iubi, vocația negației, brutalitatea pură, încercarea, ca o cauză pierdută, de a supini lipsa de putere prin inteligență, sînt TRĂSĂTURI MEFISTOFELICE. Batiany, noi, cel puțin, nu mai putem fi prostiți în materie de suferință!

— Beatitudinea morții este singurul lucru care plătește întrucîtva obstinația de a fi lucid. Clipa morții s-ar putea să ne apropie și de iluzia cea mai puțin străină de libertate. Felul în care unii și alții o trăiesc ar trebui să fie legat de temperament, de istoria propriului sine, de reîncarnări, poate.

— Secolul XX, al neputinței spiritului în lume, este un secol al Afroditei, pentru că este un secol al lui Ares: două, poate chiar trei războaie mondiale, nazism, comunism, un record al uciderii, dar și încercarea nebunească de a contrapondera totul prin plăcerea cărnii, prin desfrîu, prin sexualitate dincolo de orice măsură. Căderile se reduc întotdeauna la un clinchet de săbii, oțel contra oțel, insul exemplar și destinul său potrivnic.

Batiany a fost, pentru multă vreme, cea mai însemnată putere a seninătății, care s-a opus depersonalizării din lagăr, căznindu-se pentru coeziunea turmei de troglodiți. S-a făcut respectat și de ruși, sensibili în fața virtuților simple, nu și-a dezvăluit secretele la anchete, deși în cele mai multe din ele încetase să creadă.

Cu cîteva zile înainte de 7 noiembrie, un avion a parașutat alimente, medicamente și corespondență pentru soldații din garnizoană și cîteva tone de hrană degradată pentru agonia colectivității de prizonieri. Paznicii l-au chemat pe Batiany și i-au încredințat două lădițe metalice cu zahăr candel, o sfidare a dărniciei, a milei, asumată în numele celor cinci sute de deținuți. Au improvizat o balanță, din două gamele, un scripete rudimentar, cioplit în lemn și fire de păr din coadă de cal. Batiany a cîntărit fără întrerupere, pînă cînd în amorțirea membrelor, a trupului, se simți inundat, extrem de lent, de o senzație de pierdere a masei, de levitație aproape. Rămîne conștient doar de insignfianța eforturilor prin care încearcă să-și controleze sincopa, fluxurile imponderabile ale transei îl apropie vertiginos de unul din uitatele extaze psihedelice.

Are percepția nemijlocită a atrocităților în care a fost implicat, survolează în zbor de pasăre teritoriile urii, răzbunării, iertării, pe aripile vii ale suferinței acumulate. Regăsește o senzație cristalină a prezenței sufletului în trup, orbite congruente, concentrice, translucide, absorbite în univers. În infernul contradicțiilor își delimitează cu severitate iminența jertfirii.

— Amuza, lagărele nu pot fi depășite decît prin gîndire!

Își reia cîntăritul, neatent la îmbrînceli, la vociferări. În urma lăsată de striurile unui bocanc pe rumegușul de pe podea, zărește o așchie de zahăr candel, de mărimea unui glonte. Întinde mîna, o ridică și o introduce cu grijă în locul gol al molarului, cu meticulozitate, morfina. Zaharul se topește și un ronțăit imperceptibil îi mai dăinuie între dinți cînd se prăbușește sub loviturile furibunde ale camarazilor frustrați. În priviri, viziunea i se estompează, se întunecă încet, asemeni întoarcerii înăuntru a pietrei unui inel...

Iată ce am auzit povestindu-se, dar sînt un scriitor pe cale de a-și pierde încrederea în cuvinte. De aceea, spre a putea începe și continua, am exprimat cu maximum de sens, de sinceritate, după putința harului de a exprima, care nu-mi aparține, deși s-a întrupat în mine prin bunăvoința Grației, în întîmpinarea căreia nu voi fi niciodată vrednic să mă înfățișez cu deplină recunoștință. Aș vrea ca proza mea să însemne ieșirea din lume a absurdului.

Silviu LUPAȘCU

Joaca de cuvinte

Două lucruri atrag atenţia în volumele lui Horia Zilieru : limbajul sărac (sînt, cu totul, cîteva zeci de cuvinte, repetate cu o insistenţă de-a dreptul obsesivă), însă căutat, preţios, frizînd ermetismul, şi muzicalitatea versurilor. În aceste privinţe, drumul său de la debut şi pînă astăzi nu e marcat de prefaceri esenţiale. O bună ureche muzicală i-a îngăduit, atunci ca şi acum, să compună, fraze mai mult melodice decît semnificative, în game predominant minore, unde mulţimea accidenţilor de la cheie simulează tonalitatea elegiacă. Vreau să spun că melancolia şi sentimentalismul uşor deşuet al acestei poezii ţin în primul rînd de tehnică, sînt rodul ei, iar nu al afectivităţii propriu-zise. La drept vorbind, poezia lui Horia Zilieru nu se susţine prin mişcările sufletului ori prin adîncimea cugetării ; le mimează numai destoinic pînă la a crea aparenţa lor. Fascinat de sonorităţile cuvîntului, autorul nu depăşeşte acest nivel al performanţelor tehnice, ritmînd şi rimînd destoinic vorbele, neîngrijorat de vidul ce se cască îndărătul lor. Nu există, practic, tipar melodic, din cîte cunoaşte literatura română, pe care să nu-l fi încercat, fredonînd în gama lui îndemînatice variaţiuni. O asemenea capacitate mimetică nu putea da naştere decît unei poezii strident manieriste, **à la manière de...** Eminescu, Macedonski, Arghezi, Pillat, Bacovia, Ion Barbu etc., a cărei originalitate se măsoară prin supunerea faţă de ilustrele modele. Este o poezie dependentă, incapabilă a supravieţui prin ea însăşi, hrănindu-se cu eficientă discreţie din seva marilor înaintaşi, în umbra cărora proliferează cu o modestă semeţie. Nu dragostea, cum s-a presupus, este nucleul ei generator, ci dragostea de poezie în formele neîmpărtăşite ale acesteia.

Socotit îndeobşte poet erotic, probabil pentru că s-a ilustrat în desfăşurarea unei recuzite ce sugerează anatomia feminină, cu deosebire acele părţi ale ei ce presupun senzuale promisiuni, Horia Zilieru a sfîrşit prin a-şi însuşi eticheta critică, transformînd „porecla în renume". În adevăr, mai că nu există poezie din care să lipsească „sînii", „coapsele", „amanţii", „orgiile", „ispitele", ceea ce ar putea sugera un univers eminamente erotic, arzînd totul şi automistuindu-se la temperatura pasiunii. De fapt, teritoriul acesta e mai degrabă al frigului, acoperit de zăpezi şi gheţuri, deşert stăpînit de ger, unde femeia are consistenţa nălucirilor născute din orbitoarea albeaţă a întinderilor nesfîrşite. Pulverizată în zeci de fragmente, ce şi-au pierdut prin repetiţie sensul dintîi, niciodată recompusă în integritatea ei, feminitatea e văduvită tocmai de însuşirile în stare să justifice pasiunea erotică. Lipseşte metafizica iubirii, dar şi fizica ei. O pasiune abstractă, fără obiect şi chiar fără subiect pluteşte peste cuvinte. E simptomatică degajarea cu care sînt risipite atributele erosului. Libere de orice determinare, ele pot fi, cu egale beneficii, plasate oriunde şi, de le-am înlocui cu altele, „sensul" ar rămîne acelaşi. Căci nu există, de fapt, un sens, ci numai o strălucitoare aparenţă a lui. Obscuritatea, ermetismul, atribuite scrisului lui Horia Zilieru, de aici pleacă, din abolirea oricărei logici poetice în numele logicii muzicale. Ca un lăutar ce se respectă, el cîntă după ureche melodii celebre, compensînd infidelităţile memoriei cu „floricele de stil" ce-l urcă în proprii-i ochi la rangul de compozitor. Fireşte că, practicat sistematic, acest „suprarealism" produce cîteodată şi imagini memorabile : „Melancolii cu sînii mari de piatră" sau „şi-n cimitirul lacrimii tresar / toţi morţii mei cu harfele de sare". Însă printre ele pe deasupra şi pe dedesubtul lor nu se mai află, abstracţie făcînd de melodia ritmată a cuvintelor, nimic semnificativ şi întreaga exegetică, uneori fastidioasă, compusă în marginea acestei producţii meşteşugăreşti nu face decît să repete mecanismul ei intern.

Ca o încununare a erotismului, s-a vorbit în legătură cu Horia Zilieru pînă şi de sexualizarea cuvintelor : incandescenţa pasiunii ar împărţi elementele lexicului după normele cuplului, asigurînd şi la acest nivel o tensiune fundamental erotică. Or, ceea ce lipseşte cu desăvîrşire poeziilor sale este tocmai sentimentul erotic. Abundenţa deliciilor anatomice maschează o răceală structurală. Însăşi apariţia femeii provoacă încremeniri, îngheţuri, răsfrînte prin recul asupră-i. În loc să fie stimulatoare în ordinea erosului, prezenţa feminităţii e, dimpotrivă, inhibantă. Frenezia pe care o degajă versurile nu este a pasiunii ; ea se datorează artificiilor retorice. Horia Zilieru însceneazã cuceriri cavalereşti („Peregrin, / într-o lectică nouă, pe urmele tale / cu vizieră de aramă şi pieptul de zale"), cu tirade ample, de o nonşalantă incoerenţă („Deschide-mi în pupila muribundă / cît o colombă-n vîrf de lumînare, / să-mi încălzesc zăpezile avare / visîndu-şi munţii morţii o secundă ; / ah, plîngătoare / ocne de sare, / ţes în orbire / giulgiul de mire") şi de o complicaţie obositoare, fastuoase şi preţioase, regizează ceremonioase orgii, după modelul celor din **O mie şi una de nopţi** şi **Cîntarea cîntărilor.** Întreaga energie „erotică" se consumă în acest stadiu pregătitor, „banchetele", mai degrabă logoreice decît ale simţurilor, fiind de o dezarmantă artificialitate şi amintind involuntar lecturile obligatorii. „Erotismul" lui Horia Zilieru este, în ultimă analiză, un exerciţiu de stil. Asta şi explică de ce invocarea sistematică a iubitei e, ca să zic aşa, asexuată. Şi pur retorică. Voinţa invocării covîrşeşte dorinţa ei, perceptibilă numai ca latenţă optativă, ca predispoziţie cultural-bovarică.

Un exemplu, ales aproape la întîmplare, ne poate da o idee despre „greutatea" sensului în textele lui Horia Zilieru. Într-o primă variantă, **Marea noapte a fecioarei** cuprinde şi următoarea strofă : „Dintr-un corn cu teasc de miere / sabia puterii vine, / fluturi pe ruini sangvine / ancorează-n nervi, Clavire / de polen în agonie / plîng pistile — şi bemolii / ne îngroapă în fotolii / iarna din copilărie". Iat-o acum în versiunea **Cărţii de copilărire** : „Dintr-un cort de domn şi miere / sabia puterii vine. / Fluturi pe ruini sangvine /ancorează-n nervi ; clavire / de pistile-n agonie / plîng polenul şi bemolii / ne îngroapă în fotolii / iarna din copilărie". Preocupat exclusiv de aspectul sonor al cuvintelor, Horia Zilieru nu ezită să le permute ca pe nişte cuburi viu colorate din care s-ar putea clădi orice şi oricum : „De-aş putea, te-aş îngropa / într-un cabaret de stea / unde-un baş-buluc-başă / cîntă în me(h)terhanea". În treacăt fie zis, ultimele două versuri înseamnă : „unde un comandant de infanterie cîntă în muzica militară", situaţie riguros improbabilă.

Cînd li se cere să recite o poezie, copiii de vîrstă preşcolară, încă străini de orgoliul memoriei fidele, inventează. Au reţinut un tipar melodic şi îngrămădesc în el, la întîmplare, cuvinte reale şi imaginare. Rezultatul e, cel mai adesea, o simpatică boscorodire cu ritm şi rimă. La o altă vîrstă, Horia Zilieru repetă fără complexe obiceiurile infantile, simulînd actul creaţiei. A descoperit în cărţi vocabule sonore, îngrămădite în forme prozodice prefabricate : „Dar **hymera** plînsu-mi-s-a / venerei din milo (nuda) / saskiei majei — desnuda / dorei maur şi monnei lisa / dansatoarei june avril / cu botine de trotil / bibelfăcii (paparuda) / domnişoarei hus / iisuse / sufocaţi / de / muze / nu mai pot la (plug) să trag / ca un (bou) mă vreau sărac / (pasăre) sub liber cer / (peşte)-n apă lerui-ler // semioţii filantropii / of ! / ţvetanul (todorof) / trag în eprubete tropii / şi-ntre semn şi sens cu raze / röntgen ale vieţi-mi faze / le transpun în ecuaţii / stări de graţii / troca(dero) / +n—n=0". Ageamii şi snobii sînt înclinaţi să vadă în asemenea migăloase producţiuni inexpugnabile profunzimi. Nu alta, e în fond, şi nemărturisita speranţă a autorului. Mai prozaici, noi nu vedem aici decît o sterilă joacă de cuvinte.

Al. DOBRESCU

John FOWLES

Colecţionarul

Tata a murit conducînd maşina. Aveam doi ani. Asta s-a petrecut în 1937. Era beat, dar mătuşa Annie spunea întotdeauna că mama l-a împins la băutură. Nu mi-au spus niciodată ce s-a întîmplat cu adevărat, dar ea a plecat curînd după aceea şi m-a lăsat cu mătuşa Annie ; dorea să scape de griji. Verişoara mea Mabel mi-a spus odată (cînd eram copii şi ne certam) că era o femeie de stradă care a fugit cu un străin. Eram prostuţ aşa că m-am dus direct la mătuşa Annie şi am întrebat-o dacă era adevărat iar dacă a fost ceva de ascuns, sigur că ea a făcut-o. Acum nu-mi mai pasă de ea, chiar dacă mai e în viaţă nu vreau s-o întîlnesc, nu mă interesează. Mătuşa Annie spunea întotdeauna „bine că am scăpat de ea" şi eu sînt de acord.

Aşa că am fost crescut de mătuşa Annie şi de unchiul Dick împreună cu fiica lor, Mabel. Mătuşa Annie era sora mai mare a tatei.

Unchiul Dick a murit cînd aveam 15 ani. Asta a fost în 1950. Ne-am dus la Tring Reservoir să pescuim şi mi-am luat ca de obicei plasa şi materialul. Cînd mi s-a făcut foame m-am întors la locul unde îl lăsasem, dar acolo am dat peste un grup. Bătrînul Tom este slugarnic, ploconindu-se întotdeauna pe la autorităţile locale, linguşindu-l pe domnul Williams, casierul de la împrumuturi. Crutchley are o minte murdară şi e sadic, niciodată nu pierde ocazia să-şi bată joc de pasiunea mea mai ales cînd sînt şi fete prin apropiere.

— Fred arată obosit, a avut un weekend îngrozitor cu un fluture de varză, obişnuia el să spună. Cine era doamna aceea pictată cu care te-am văzut aseară ? Bătrînul Tom zîmbea cu înţeles, prietena lui Crutchley de la salubritate, care era întotdeauna în biroul nostru, chicotea. Ea era tot ceea ce Miranda nu era. Am urît întotdeauna femeile vulgare şi fetele mai ales. Deci mi-am făcut intrarea în lume, aşa am mai spus.

Cecul era de 73 091 de lire, cîţiva şilingi şi pence. L-am sunat pe domnul Williams imediat ce oamenii de la pariuri mi-au confirmat că totul e în regulă. Aş putea spune că s-a enervat că am plecat aşa, deşi la început a spus că era încîntat, că era sigur că toţi erau încîntaţi, lucru care ştiu sigur că nu era adevărat. Mi-a sugerat chiar să investesc 5% în împrumuturi. Unii dintre cei de la primărie îşi pierd simţul măsurii.

Am făcut ceea ce mi-au sugerat cei cu banii, m-am mutat la Londra cu mătuşa Annie şi Mabel pînă ce s-a potolit zarva. I-am trimis bătrînului Tom un cec de 500 de lire şi i-am cerut să-l împartă cu Crutchley şi ceilalţi. N-am răspuns scrisorii lor de mulţumire. Era clar că mă considerau meschin.

Singura supărare a fost Miranda. Era acasă, în vacanţă, cînd am cîştigat banii şi am văzut-o numai în dimineaţa marii zie. Eram tot timpul la Londra, cheltuind într-una şi mă gîndeam că n-am s-o mai văd ; apoi am înţeles din nou că e ridicol, oamenii se căsătoreau numai din dragoste, mai ales fete ca Miranda. Erau şi momente cînd credeam că o voi uita. Dar uitarea nu poate fi impusă, ţi se întîmplă. Iar mie asta nu mi s-a întîmplat.

Dacă eşti pus pe căpătuială şi imoral ca cei mai mulţi din zilele noastre, cred că te poţi distra bine cînd îţi pică o mulţime de bani. Dar pot spune că n-am fost niciodată aşa, n-am fost niciodată pedepsit la şcoală. Mătuşa Annie ţine de biserica neconformistă, nu m-a obligat niciodată să mă duc la capelă sau ceva asemănător, dar am fost educat în această atmosferă, chiar dacă unchiul Disk obişnuia cîteodată să se ducă la cîrciumă. Mătuşa Annie m-a lăsat să fumez după multe discuţii aprinse, cînd m-am întors din armată, deşi asta nu i-a plăcut niciodată. Chiar cu toţi banii aceia trebuia mereu să spună că risipa era împotriva principiilor ei. Dar în spatele meu Mabel o repezea, am auzit-o într-o zi şi atunci le-am spus că erau banii mei şi oricum conştiinţa mea îmi spunea că Mabel era binevenită să ceară tot ce dorea şi că nu exista nimic împotriva acceptării darurilor în religia neconformistă.

Vreau să spun că m-am îmbătat odată sau de două ori cînd eram în Pay Corps, mai ales în Germania, dar n-am avut niciodată de-a face cu femeile. Nu m-am gîndit niciodată prea mult la femei înainte de Miranda. Ştiu că nu am ceea ce caută fetele ; ştiu tipi ca Crutchley care mi se pare atît de vulgar şi care se descurcă atît de bine cu ele. Unele dintre fete, era chiar dezgustător, ce priviri îi aruncau. E ceva care ţine de latura strict animală şi eu m-am născut fără asta. (Şi îmi pare bine că m-am născut aşa pentru că dacă ar fi fost mai mulţi oameni ca mine eu cred că lumea ar fi fost mai bună).

Cînd nu ai bani, întotdeauna crezi că lucrurile se vor schimba după aceea. Nu-mi doream mai mult decît ce mi se cuvenea dar la hotel am văzut de îndată că erau desigur respectuoşi însă numai la suprafaţă şi asta era totul, ne dispreţuiau pentru toţi banii aceia şi pentru că nu ştiam ce să facem cu ei. În spatele meu mă luau încă drept ceea ce eram — un simplu funcţionar. Nu era bine să arunci cu bani. Imediat ce vorbeam sau făceam ceva, ne dădeam de gol. Îi puteai parcă auzi spunînd „nu încercaţi să ne păcăliţi, ştim bine ce sînteţi, de ce nu vă întoarceţi de unde aţi venit ?"

Îmi amintesc de o seară cînd am ieşit în oraş şi am luat masa la un restaurant elegant. Era pe lista dată de cei de la hotel. Mîncarea a fost bună, am mîncat-o dar nu i-am simţit gustul din cauza felului în care oamenii se uitau la noi şi a felului în care ne trata chelnerul obraznic, şi a faptului că toţi din sală păreau să ne dispreţuiască pentru că nu fuseserăm educaţi ca ei.

Zilele trecute am citit un articol despre situaţia diferenţei dintre clasele sociale — le-aş fi putut spune ceva despre asta. Dacă mă întrebaţi pe mine, Londra e toată orînduită pentru oameni care se comportă ca nişte elevi de la şcoala publică şi nu ajung nicăieri dacă nu ai maniere înnăscute şi vocea fandosită — mă refer, desigur, la oamenii bogaţi ai Londrei din West End. Într-o seară era după cin[ă] la restaurantul Elegant, mă simţeam deprimat, i-am spus mătuşii Annie c[ă] doream să mă plimb, lucru pe car[e] l-am şi făcut. Mă plimbam şi deodată am simţit nevoia să am o femeie adică să aflu dacă pot avea o femeie deci am sunat la numărul de telefo[n] pe care mi-l dăduse un tip la ceremonia înmînării banilor. „Dacă vre[i] puţin de ştii tu ce" mi-a spus. **(v[a] urma).**

traducere d[e]
Cristina BOCSKAY

Fructele mîniei

Printre relele care au tot curs peste noi, ca o ploaie acidă, după acel decembrie ce părea că ține de miracol, unul anume m-a izbit încă din zilele cînd freamătul de bucurie nu apucase să se fi stins. Ura. O explozie de rancori, împînzind cu un stăruitor iz de pucioasă atmosfera și așa încărcată de emanații. Să spun că am trăit o dezamăgire? A fost, mai degrabă, un șoc. Nu m-a surprins intensitatea afectelor, ci urîțenia unor forme, cîteodată paroxistice, de manifestare. După un solstițiu scăldat într-o binecuvîntată lumină aurorală, arătam lumii un obraz schimonosit. În vacarmul insuportabil, începea marea sfîșiere. O defulare enormă, țîșnind cu presiunea atîtor și atîtor toxine, această drojdie a frustrării. Un înțelept nu s-ar fi mirat. O boală lungă și chinuitoare nu se vindecă dintr-odată. Convulsiile erau firești, pînă la un punct.

Dar dincolo de asta... O violență tulbure a patimilor se revărsa din stradă în stradă, din casă în casă, dintr-o gazetă într-alta. Lava urii. Dospind amar de ani în sufletul încovoiat de umilințe, scîrba și obida dădeau acum pe dinafară. De aici, setea de răfuială, care nu-i decît o degradare a nevoii de dreptate. Ca o undă seismică, prezumția de vinovăție isca val după val de incriminări, de demascări mai mult sau mai puțin îndreptățite. Un spirit vindicativ, congestionat in discursul invectivant, se propaga ca sub suflarea unui vînt de nebunie.

Surescitarea întuneca luciditatea. Cele cîteva voci care au încercat să cheme la realitate spiritele patetic și deviant dezlănțuite fură acoperite de tumult. „Inadvertențele" din ce în ce mai numeroase trec adesea neobservate, cînd nu sînt prompt răstălmăcite. Intr-un asemenea context, nu le-a fost greu strategilor diversiunii să-și probeze competența într-ale — vă amintiți cuvîntul? —. într-ale „manipulării". Elanurile sincere, chiar dacă mai și alunecînd în regretabile excese, aveau să fie „filtrate", subminate, mistificate de grupurile de profesioniști care își reintrau în mînă. Și în funcție, de bună seamă.

Să recunoaștem că au lucrat cu dibăcie! „Teroriștii" s-au dovedit mai impalpabili decît fantomele dintr-un castel scoțian, securiștii n-au pățit mai nimic, doar cîtorva „nomenclaturieni" din vechea gardă (care nu moare, dar pînă una-alta se predă) le-a fost sortit să devină, într-un scenariu nu știu cît de ad hoc, „țapi ispășitori". Vezi că aveau și ei răfuielile lor! Și apoi, era nevoie de un paratrăsnet în care să se descarce mînia poporului. Da. Ne mîntuiam de un blestem sfîrșind într-o farsă.

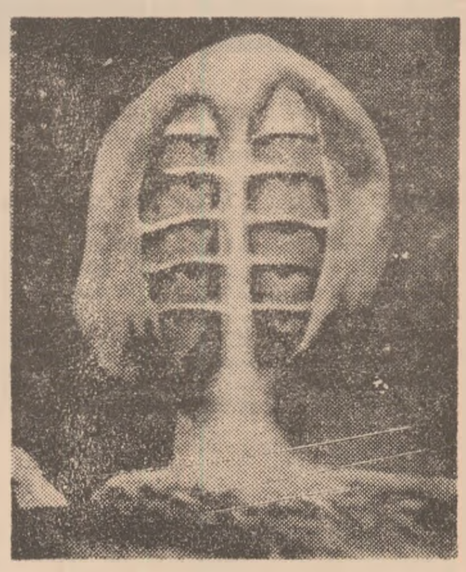
Deci, ca să reluăm ideea, agenții răului s-au orientat rapid, au „năpîrlit" cît să nu-i recunoști de la o primă ochire, s-au regrupat — ce-i drept, cu inima încă bătînd. Probabil au scris și ei, în publicațiile lor „independente", numele „tiranului" fără majusculă. Nu-i costa cîtuși de puțin să participe la această naivitate. Negreșit, au strigat și ei la un miting sau altul, ba chiar vor fi dat cu pietre și cu sticle incendiare. Au întreținut pornirile agresive, dirijîndu-le în punctele fierbinți. Cine să se priceapă în a crea un climat de securitate dacă nu Securitatea?

Din clipa în care structuri de acest tip s-au făcut șansele unei adevărate democrații, la noi, au — greu de spus pentru cită vreme — compromise. S-a văzut asta în turnura evenimentelor ce au urmat. Neliniștea, neîncrederea, o anume teamă au prins a se insinua în cugetul multora, suspiciunea generalizată accentuînd starea de nevroză. Un efect în lanț a fost **dosariada**, cu tot

cortegiul de mizerii, de la delațiune — încurajată de acele gazete care începuseră a-și da arama pe față, precum și de o televiziune pervertită — pînă la calomnia fără suport. Etichetările, în întreaga gamă a epitetului infam(ant), lovesc în dreapta și în stînga ca niște schije de șrapnel. Insulta prosperă în smîrcul deșănțărilor fără frîu, scoțînd la iveală tot soiul de complexe. Sînt bălăcăriți în fel și chip nu numai oameni politici, îndeosebi aceia ai opoziției, dar și artiști, cîntăreți, scriitori. Simțiți ca primejdioși, împotriva acestora din urmă s-au montat și se montează, în maniera binecunoscută, detestabile campanii.

Și cine s-a repezit să împroaște cu noroi: „Tarafurile" oploșite la cotidianul „Azi" — unde patron fusese instalat vajnicul luptător anticomunist, bonomul, prolificul academician Al. Bîrlădeanu — și de la acea foaie a securiștilor de pripas care este „România Mare" (titlu „confiscat" prin impostură). Dar lasă că și „Dimineața"... Sau „Democrația"... Sau perfidul organ „Adevarul". Simptomatică, între alte manevre, este reacția ca și viscerală a lui Cristian Tudor Popescu (vă amintiți, cel cu „darurile pentru Președinte"), care, în „scandalul Marin Sorescu", se stropșește la scriitori ca Doinaș, Blandiana, Dinescu, făcîndu-i „răi și urîți". O, frumosul neichii! Nu am uitat insinuarea murdară a ambițiosului june, cînd cu încercarea de compromitere a lui Nicolae Manolescu. Fără pic de jenă, acest C.T.P. de sordidă evoluție lăsa să se înțeleagă că redactorul-șef al „României literare" este un instigator, în solda capitaliștilor de peste Ocean. Abia sosit din America, criticul — strecura veninos fictionarul „Adevărului" — descinsese direct în Piața Universității. Nu era clar? Ce ar fi trebuit să urmeze

după acest semidenunț? Petru Creția ar putea să ne spună ce.

Că asemenea flegmoane ale presei actuale își găsesc cititori puzderie? Pentru balcanicul nostru, împins mereu spre mahalaua lumii civilizate și, în plus, mocnind de năduful, resentimentare prin însăși esența lor, gingașele publicații amintite sînt ca o hîrtie de turnesol. Dar se pot descifra în impulsul turmatec și în acela agresiv urmările unui proces, cum îl numea Alexandru Paleologu, de „lobotomizare morală". Care proces ține, firește, de vocația represivă a oricărei dictaturi.

A fost, cîndva, o revoltă, sub orizontul exaltant al speranței. Ceva s-a schimbat, neîndoielnic, eu nu cred, cum cred alții, că e mai rău ca înainte. Și totuși, totuși, care sînt fructele mîniei de atunci? Nu trebuie să ne ascuțim prea tare auzul. Este și această „liniște", ce amenință să devină apăsătoare.

Florin FAIFER

CHACALL

Conversiuni

Un condeier propunea, acum un an, ca prin topirea operelor incomplete ale lui Ceaușescu să se obțină materia necesară tipăririi operei complete eminesciene. Soluția era tot atît de subtilă precum proza ingeniosului condeier. Scăpată de sub control, ce perlă ar fi ajuns ea în gura unor parlamentari ca Vulpescu sau Dumitrașcu! Nu cunoaștem dacă au existat idei în legătură cu topirea tronului din aur, în care a șezut Bokassa. La fel, nu știm ce s-a întîmplat cu elegantele genți din piele de om, ale căror materie primă și mînă de lucru erau asigurate la Auschwitz. Excitați la maximum, nu ne putem reprima curiozitatea: unde se află cele cîteva mii de Deji și alte cîteva zeci de mii de Ceaușești din bronz acumulate în jumătatea de secol artistic? Dacă marele combinat al Fondului Plastic, cel care în mare parte le-a zămislit, s-ar gîndi serios la viitorul lor, ar topi imediat milionul de statui, iar din masa rezultată ar putea acoperi piața mondială cu scurmiere. Să zicem. Vai, dar puseul convertirii nu ne slăbește: mai sînt și milioanele de picturi ale comunismului. Din pînzele topite ar ieși... Ce să iasă? Ginși. Sau parașute. Nu?

Să facem din săbii pluguri!

Val GHEORGHIU

Intr-o zi de marți (sau de luni?), ploioasă de-ți sălta sufletul în bărci de salvare și cădeai la ideea căscată brusc și lacom lîngă tine, că Robinson Crusoe era un dulce copil față de amăritul de naufragiat ce existi în vechea noastră capitală de gubernie, într-o zi de marți (sau de luni?) deci, m-am trezit la țărmul redacției cu Adrian Oroșanu. Intact, zîmbitor, fleșcăind spațiul c-o umbrelă moale-n pînză, tare-n catarg, mi-a dat niște poezii și m-a rugat să-l „critic"! Mi-amintesc c-am bombănit (nu apar toată ziua bună ziua tineri doritori să le ferfenițești talentul) și l-am amenințat că-l „critic" eu, ce cabestanul dracului! Apoi, citindu-i versurile, m-am răzgîndit. Să se „critice" singur! (Emil BRUMARU)

PLAJĂ

Coboară o umbră de copac
mi se prelinge pe corp
și haț! — Am înfipt-o-n buzunarul cu capac!

Alunecă o iluzie
printre privirile îngrămădite-n ceață
și hap! — O-nghit ca pe limba iubitei!

Se apropie tiptil niște degete,
tiptil-tiptil mi se plimbă un nod prin gît
și haț!
— Te-am prins, graso, iar ți-ai lăsat gheare!

NONSENS

A fost un strigăt dezmierdarea mea.
N-ai înțeles? Nu-i nimic.
Voi încerca să explic.

Voi reconstitui faptele.
Voi bate din nou tobele poftelor.
Voi sări din nou calul.
Imi voi pune din nou scăunelul pe lună
ca să-ți ajung gură la gură.
Iar mă va pălmui căderea.
Din nou prudentă va beli ochii din extaz
durerea.

Incă o dată mă va fugări
nemdestularea.

Iar îmi va fi frică să nu zici
că dacă te iubesc cu adevărat
înseamnă că pot să nu te doresc
și deci dacă nu te doresc
înseamnă că-mi ești indiferentă
și deci ce mai vreau de la tine!
Și iar îmi va fi frică să nu zici
că dacă te doresc
(și la urma urmei tu asta vrei)
înseamnă că nu urmăresc decît să te folosesc
și deci că nu te iubesc!

Și-atunci ce mai aștepți de la mine?
(mă cert eu în sine)
Ce cauți pe orbita vieții mele?
Ce te lauzi că vrei să dai din fund printre
stele?
Ce tot pui față-n față numărul de copii cu
numărul de mamele?
Ce faci tu pentru fericirea mea (că eu exist
zilnic cîte puțin)?

BALANTA

Toemai m-am întors
de la biroul de aranjamente.
Mi s-a promis o mîță al cărei tors
suna întrucîtva a sentimente.
— Fără exagerări! le-am zis.
Nu confundați obiectul
cu ideea de obiect, din vis.
— Noi nu suntem nici iad
nici paradis.

Adrian OROȘANU

Harachiri

Alegeri anticipate în octombrie ? Aceasta pare a fi părerea domnului Silviu Brucan, singurul carpato-danubian, ca să zicem așa, care a avut dibăcia de a se afirma ca politolog independent, fără a-și atrage asupra sa blamul unei întregi secțiuni a societății românești, cum ar fi cazul intelectualilor de la Societatea de mîine, „independenți" care nu numai că nu pornesc de la premiza comentariului politic neiertător ci, dimpotrivă, il refuză cu înverșunare. Printre cei care au contribuit substanțial la popularizarea domnului Brucan se numără alt carpato-danubian renumit, dl. Emanuel Valeriu. Poate datorită anumitor afinități, dar cu siguranța și din lipsa unui autentic comentator politic în interiorul televiziunii, care se dorește „neutră".

Ce ne mai spune însa domnul Brucan ? Că Frontul are interesul să promoveze ideea alegerilor anticipate, fiind de așteptat o iarnă grea, din care conducerea, oricare ar fi ea, nu ar avea decît de suferit la nivelul popularității, că partidele de opoziție sînt inconștiente cînd cer alegeri anticipate, că ar fi vorba chiar de un harachiri politic, că Frontul este **obligat** să accepte alegeri anticipate, el neavînd mandat pentru genul de reforme în care s-a implicat — cu alte cuvinte a alunecat prea la dreapta — și că dacă Alianța, care „a dat în sfîrșit cărțile pe față", dorește într-adevăr să se impună ca partid politic, trebuie neapărat să promoveze personalități politice. Ce ar vrea să însemne toate acestea ? Probabil un semnal de alarmă, o atenționare a Frontului că alegerile anticipate ar fi de preferat : popularitatea în scadere a Frontului nu poate rezista iernii care urmează, o împărțire a responsabilității fiind salutară.

Cert este însă că rîsul de vampir în retragere al bătrînului politolog continuă să seducă opinia publică românească și presa internațională — ne trebuia „vampirul din Carpați" și uite că l-am găsit în persoana carpato-danubianului Brucan.

Și totuși, alegeri anticipate în octombrie ?

R. A.

Nu-i totuna

Scandalul Berevoiești continua să facă valuri în presă, iar puterea se preface a lua măsuri. Astfel, cu enormă bucurie și satisfacție patriotică, aflăm că s-a constituit o comisie parlamentara ce va ancheta implicațiile și consecințele cazului. Cum ne-am obișnuit cu ritmul și stilul de lucru ale comisiilor parlamentare, este foarte posibil ca, spre sfîrșitul actualului cincinal, să aflăm și concluziile la care a ajuns ea. Dar nici celelalte organisme democratice nu stau degeaba. Cu aceeași bucurie și mîndrie patriotică, am aflat că s-a întrunit și consiliul apărării, sub conducerea comandantului său suprem, Dl. Ion Iliescu, președinte al României (și miner de onoare din iunie trecut). Pentru ce s-a întrunit ? Păi, ca să asculte o informare asupra cazului făcută de Dl. Virgil Magureanu, implicat, cel puțin prin funcție, în respectivul scandal. În orice țară din lume, Dl. Măgureanu ar fi demisionat ar fi fost demisionat da ca nu demisiona Domnia Sa, numai la noi s-a crezut de cuviință că trebuie să facă expunerea cazului. Mă rog, ca la noi la nimenea, cum își dăduse seama, încă în celălalt secol, și Mihai Eminescu.

Nici nu mai vorbesc de faptul că un șef de serviciu secret mai orgolios și-ar fi tras pur și simplu un glonț în cap, dacă ar fi fost supus unui astfel de afront. Căci, nu-i așa ?, lucrurile sînt simple. Ori Dl. Magureanu știa de operațiunea Berevoiești și atunci se face vinovat de incălcarea legilor și nerespectarea declarațiilor guvernamentale (care susțineau că documentele „fostei" **Securități** sînt în siguranță la Ministerul Apărării și la cel de Justiție). Ori îl considerăm sincer, deci nu știa de ceea ce fac subordonații Domniei Sale, și atunci nu mai știm pe ce criterii a fost selecționat pentru o funcție pentru care se dovedește incompetent. Oricum, din punctul de vedere al acestei funcții, Dl. Măgureanu se dovedește a nu fi fost cea mai bună alegere. Rea credință sau incompetenta ? Dar, în actualele condiții, nu-s totuna ?

În sfîrșit, unii comentatori socotesc „cazul Berevoiești" o diversiune a chiar **Securității.** (Dat fiind că coabitează la un loc documente ale „fostei" **Securități** și ale actualului **S.R.I.** îmi este greu să le consider doua instituții diferite). Dacă așa este, trebuie să presupunem că în „aparat" există grupări care doresc înlocuirea D-lui Magureanu cu o altă persoană. În acest caz, exista două posibilități : este vorba de o orientare „veterosecurista", care dorește o intoarcere mai pronunțata spre trecut sau, dimpotrivă, ar fi vorba de o orientare „neosercistă", care ar dori o transformare reală a serviciului de informații în conformitate cu standardele unei democrații moderne. Cînd vom afla despre ce este vorba ? Cum este puțin probabil să aflăm ceva de la „comisia parlamentară", nu ne rămîne altceva de facut decît să citim ziarele și sa urmărim mersul evenimentelor.

L. A.

Foc cu foc

O apariție de senzație în peisajul presei românești unde, credeam, nimic nu ne mai poate surprinde... Publicația poartă titlul **Aici radio Europa liberă** și va fi, suntem siguri, un coșmar pentru Putere. Întîlnim semnăturile lui N. C. Munteanu, Șerban Orăscu, Gelu Ionescu, Monica Lovinescu și mulți, mulți alții pe care îi cunoșteam pîna acum, doar după voce...

* *

Știați cine se ascunde în spatele vechii noastre cliente, publicația **Europa** ? Ei, dacă nu știați, vă spune Spineanu : doi nenorociți care răspund la numele de Eugen Florescu, fost mare tartor comunist și Dinu Săraru care, se zice, a reușit performanța rara de a scrie mai multe cărți decît a citit...

*
* *

Se dezbină Vatra Românească, dar ne intră noua cenușa în ochi ! Unul, Ceontea parcă, se ceartă ca la ușa cortului cu Ion Coja de la **Națiunea** lui Drăgan. Și încă unde se ceartă ? În **România Mare** ! Așa, băieți !, numai nu scoateți brișca... că vă taiați la degete și după aia cu ce-mi mai scrieți ? Tot cu...

*
* *

Invitație la pogrom în Europa ! Dat în judecata, colonelul oligoid Ilie Neacșu spune : „Dar la proces voi veni însoțit de cîteva sute de mii de simpatizanți ai **Europei** și garantez că un asemenea **miting** la care sînt invitați doar românii nu a mai avut loc demult în Capitala". De cînd, Colonele ? Din 1940 ? Asta ai vrut să spui ? Bine..

Și haideți să vă spun eu acum despre felul cum se taie maioneza: Angela Băcescu, reporter special al foii **Europa** este nevasta lui Olimpian Ungherea de la **Pentru patrie...** Isterică, muierea clamează : „Se încearcă distrugerea capetelor omânești !" Hai, femeie, fii serioasa — chestia asta a făcut-o Ceaușescu demult, pe cînd nu se zărea...

*
* *

Și ca să ne veselim nițel, hai să citām pe alt (fost ?) colonel, care colonel ne spune el cum a avut loc Revoluția în Mehedinți. Citām, că-i avuros ! „Forfotă și gălăgie avea (s.m.D.S.) să apară pe la orele prînzului, după comunicatul de la **Radio** și **TV** ca N. Ceaușescu a fugit. Un grup de aproximativ 6—800 de persoane strigau lozincile cunoscute. Acești autohtoni fuseseră **incitați** (s.m. tot D. S.) de un alt grup mai mic, despre care s-a aflat ca venise din Timișoara". Colonelul se numește Ion Bodunescu și cred că înca mai este membru în **Uniunea Scriitorilor...** Halal ! Brava și sfirșim !...

Dorin SPINEANU

Regret că nu-s ovrei

La nota mea din numărul precedent al revistei, intitulata **Doamne, fă-mă să pricep !**, primesc un răspuns din partea redactorului editurii **Junimea** (ea fiind, totuși, în chestiune), domnul Gabriel Mardare. Din păcate, semnatarul replicii nu-mi permite reproducerea ei nici măcar fragmentar. Îl asigur cu toată franchețea că registrul ironic și pe alocuri sarcastic (d. G. M. găsește că V.G. ar fi **lipsit de cultură** și **ipocrit**) nu m-a deranjat, cîtă vreme orice ins care atacă primul își asumă din capul locului riscul de a fi tratat cu aceleași arme. Îmi place mai mult polemica decît propria persoană, pe care o socotesc adesea dezagreabilă.

Aș dori să risipesc mai întîi o insinuație a domnului G.M., aceea că aș vorbi „în numele unui grup de tovarăși", în special apropiați ai revistei noastre. Regret, însă nedumerirea îmi aparține și ea nu poate fi pusă nici în seama colegului Liviu Antonesei (care m-a și corectat în privința numărului real de cărți scoase de **Junimea** în ultimul an, spre eterna mea recunoștință), nici a domnilor Nichita Danilov ori Dorin Spineanu. Realmente mă intrigă sterilitatea acestei edituri, care, dacă e să ne gîndim bine, ține de ani buni, nefiind o achiziție negreșit post-revoluționară...

În al doilea rînd, consider că ar fi extrem de utilă o revenire, de data asta publică, a „neamicului" meu, în care să amintească **puținilor** cititori ai publicației noastre ce nume și ce titluri va scoate (cînd, nu mai întreb) editura la care lucrează. Am știre doar de romanul lui Paul Goma, **În cerc**, și de o antologie Mircea Eliade (cărți sigur vandabile **acum**).

În al treilea rînd, impresia mea este că nu lamentîndu-ne și nu vituperînd în contra „guvernului asasin" (cum atît de nimerit îl numește Eugen Simion) vom ieși (atît noi cei de la „Convorbiri literare" cît și amicii de la **Junimea**) din impas. De vituperat am tot vituperat și folosul s-a văzut. Opinia mea, la care nu știu cîți - dintre colegii de redacție subscriu, este că purtăm în chip fatal cîteva tare, ce nu țin negreșit de reflexele unui comunism, care tot agonizează în noi fără să-și dea obștescul sfîrșit. Ședințele care sînt un soi de liturghii fără finalitate, chiar polemicile nu ajută la nimic, românul tot prost negustor rămîne.

Nu vreau și probabil nici nu pot să ofer vreo rețetă de mîntuire, cîtă vreme și „Convorbirile literare" sînt în aceeași oală. Rămîn doar cu parerea că o editură poate ești cu toate obstacolele presărate în fața-i, mult mai ușor din eclipsa decît o publicație literară. Dacă romanul lui Goma va fi tipărit cîndva, am credința că se va vinde, în timp ce publicat fragmentar în „Convorbiri..." el nu a dus la creșterea tirajului revistei nici cu un exemplar.

Și, pînă una alta, regret ca nu m-am născut ovrei. Aș mîntui cel puțin săptămînalul nostru.

Valeriu GHERGHEL

Colectivul de redacție : Radu ANDRIESCU, Liviu ANTONESEI (redactor șef adjunct), Emil BRUMARU (redactor șef adjunct), Codrin BURDUJA (secretar de redacție), Alexandru DOBRESCU (redactor șef), Valeriu GHERGHEL (secretar general de redacție), Mădălina GRIGORAS (secretar de redacție), Nicolae IONEL, Constantin PRICOP, Horia ZILIERU.

REDACȚIA : IAȘI, Casa cu absidă, Centrul civic, telefon 981/16242. Administrația : București, Calea Victoriei 133—135, telefon : 90/500618.

PREȚUL UNUI EXEMPLAR : LEI 6

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA — Sector export-import presă, P.O. Box 12—021, telex 10376, prsfir, București, Calea Griviței nr. 64—66, sector 1